

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGENLÁTOK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYOIKATA

ELŐFIZETHETŐ A
MÉGYESI SZERVEKNEL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGENLÁTOK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
KIADÓHIVATALANÁL
BUDAPEST XIV., MAJUS 1. UT. 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLIV. évfolyam
1983 * 11 szám

SZEMERÉDI ISTVÁN

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk Központi Elnöksége 1983. szeptember 28-án ülést tartott.

Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtítká, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, dr. Hohl József, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szabó Károly, Szemerédi István, dr. Szél Lajos elnökségi tagok; Kiss Sándor, Lakk István elnökségi póttagok, valamint Daru Gerő hivatalvezető helyettes.

Dr. Jáksó László elnök megnyitotta a tanácskozást. Ezután felkérte Danyi Ernőt, a Veszprém megyei Szervezet titkárát, hogy tartsa meg beszámolóját.

Az előadó részletes tájékoztatót adott arról a munkáról, amit a 490 tagot számláló szervezet érdekében kifejtettek. Elmondta, hogy a megyében munkára váró tagtárs nincsen. A rendszeres családlátogatásokat és a körzeti csoport jó munkáját dicséri, hogy a megyében tagdíjhátralékos nincs. A tagság zöme idős korú. Örömmel számolt be az előadó arról, hogy irodájuk mellett még egy helyiséget kaptak, nagyon szeretnék, hogy ha ezt klubfoglalásokra berendezhetnék. A megye és a város szervezeteivel és intézményeivel jó kapcsolatot építettek ki, így a szükséges segítségre mindig számíthatnak. Elmondta a titkár azt is, hogy a múlt évben nagy sikerű hangversenyt tartott megyénkben a Homérosz Kórus, talán ez is közrejátszott abban, hogy több mint 100 hanglemezőt vásárolták meg.

A tájékoztatót vita követte, többen kérdéseket intéztek a titkárhoz.

Az elnökségi tagok részéről számos javaslat hangzott el. Egyebek között Barna Zoltán tanácsolta, hogy a jól működő körzeti csoportok munkájáról folyóiratunk részé-

re küldjenek cikkeket, mert e körzetek életéről még sohasem számolhattunk be a lap hasábjain.

Ismeretes, hogy a megyei szervezet irodájának épületében a lépcsőház balesetveszélyes, a Központi Elnökség felhívta a titkár figyelmét a veszély okának haladéktalan megszüntetésére.

Dr. Jáksó László elnök megköszönte a tájékoztatót és a Veszprém megyei Szervezet Elnökségének további jó munkát és sok sikert kívánt.

A második napirendi pont előadója e sorok írója volt, aki tájékoztatta az elnökséget a titkári-adminisztrátori értekezlet programjáról. A testület az előterjesztést elfogadta és javasolta, hogy a szakmai és gazdasági tájékoztatókat is a titkári-adminisztrátori értekezlet elé vigyék. Az elnökség előzetesen megvitatja az anyagot. Ezért a titkári-adminisztrátori értekezletre csak november második felében kerül sor.

A harmadik napirendi pontban annak a szövetség által létrehozott, bizottságnak jelentését hallgatta meg a testület, mely a Vakvezető Kutyaképző Iskola dolgozói és a Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportja kapcsolatának problémáit vizsgálta. A véleménykülönbségek szakmai és hatásköri kérdésekben alakultak ki.

Dr. Molnár Antal, a bizottság elnöke más irányú elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni a tanácskozáson, így e cikk írója néhány szóban tájékoztatta a Központi Elnökséget a bizottság munkájáról. Meghallgatták a szakcsoport, az iskola és a szövetség képviselőit. A beszélgetésekről jegyzőkönyvet is készítettek, valamint nagyon sok iratot is áttanulmányoztak, mely az ügyvel kapcsolatban keletkezett.

Ezután Daru Gerőné felolvasta az írásban elkészített jelentést.

A jelenlevők megvitatták a beszámolót, amely a kivezető úthoz néhány megoldást tartalmazott.

A Központi Elnökség a jelentést elfogadta és a bizottságot a jó munka elismeréseként jegyzőkönyvi dicséretben részesítette.

A következő napirendi pont megvitatását dr. Jáksó László elnök indítványozta. A Rehabilitációs Tanács létesítésére dr. Chikán Csaba tett javaslatot. Az anyagot az elnökségi tagok előre írásban megkapták. Vita nélkül, egyhangúlag a testület úgy foglalt állást, hogy a Rehabilitációs Tanács létrehozása jelenleg nem időszerű.

Ezután bejelentésekre került sor.

Dr. Bódi István tájékoztatta a jelenlevőket, hogy szövetségünk megtette a szükséges lépéseket arra vonatkozólag, hogy dr. Jáksó László, mint szövetségünk elnöke, a Vakok Jóléti Világtanácsának tagja legyen.

Elmondta továbbá, hogy Szolnok megyei Szervezetünk valószínűleg új helyiséghez jut. A tervek szerint a négy szövetség — a vakok, a hallássérültek, a mozgássérültek és az értelmifogyatékosok szülőinek érdekvédelmi szekciója — közös irodahelyiséget kap.

A Honvédelmi Minisztérium azzal a kéréssel kereste meg szövetségünket, hogy a látásukat elvesztett etióp katonák részére térítés ellenében vakügyi segédeszközöket bocsásson rendelkezésre.

A főtítká megemlítette még, hogy a szocialista országok vakügyi folyóiratai főszerkesztőinek és szerkesztőinek 1984-ben esedékes találkozóját Debrecenben szeretnék megrendezni a Gyengénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában. Szövetségünk a szükséges intézkedéseket megtette.

Daru Gerőné tájékoztatót adott a jövő évre tervezett külföldi utakról. A résztvevő delegációk személyi összetételéről is döntés született. A tanácskozás dr. Jáksó László zárszavával ért véget.

DARU GERÓNÉ ÉS PINVICZKI GYÖRGY

Az V. európai vakügyi technikai konferencia

A címben megjelölt időben a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének képviseletében részt vettünk az V. európai segédeszköz konferencián.

A találkozót a Vakok Jóléti Világtanácsának Európai Regionális Bizottsága és az Olasz Vakok Szövetsége rendezte a trieszti nemzetközi vásár igazgatóságának támogatásával.

A vakok társadalmi integrációjának két alapvető feltétele van, a megfelelő, befogadó, támogató társadalmi szemlélet kialakítása, és a látáshiányt kompenzáló különböző segédeszközök biztosítása.

A két alapvető feltétel közül a segédeszköz-ellátás az, amely konkrét volta miatt inkább megragadható és eredményekben realizálható, mert a szemlélet alakítása meglehetősen sok szubjektív elemet hordoz.

A Vakok Jóléti Világtanácsa több mint egy évtizede felismerte annak szükségszerűségét, hogy ezt a témát napirenden tartsa, hiszen az utóbbi trieszti megbeszélés ebben a tárgykörben az ötödik volt.

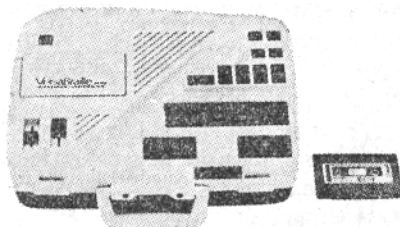
A konferenciának a trieszti vásár igazgatósága adott helyet a vásár területén, és ugyancsak itt volt a konferenciával egyidőben a segédeszközök bemutatásával egybekötött kiállítása is.

Ezen körülmény propaganda szempontból sem elhanyagolható, mert ilyen módon a vásárt látogatók nagy tömege is tudomást szerezhetett egyáltalán a vakügyi segédeszközök létezéséről.

A konferencián mintegy húsz előadás hangzott el és számtalan hozzászólás.

Az előadások jelentős hányada egyes, kimondottan speciális részek elemzésére szorítkozott, mint pl. „A Braille-könyvek előállításának

jelenlegi helyzete és az ezzel kapcsolatos gondok” Más előadások elvi és összegező jelentőséggel bírtak, mint pl. „A technikai eszközök kutatása, fejlesztése és gyártása terén meglévő információátadás és nemzetközi együttműködés növekvő fontossága”, mintegy megjelölve a feladatot a Világtanács Segédesz-

the
VersaBraille
system

köz Bizottságának; így ki kell emelni azokat a megállapításokat, hogy:

- A vakok segédeszköz-ellátása nemcsak technikai vagy vakügyi kérdés, hanem gazdasági, társadalmi, politikai és társadalompolitikai is.
- Az utóbbi évek gazdasági recessziója igen kedvezőtlenül befolyásolta a vakügyi segédeszközök kikísérletezését, fejlesztését és térhódítását is.
- A fejlett ipari országokban is drámai képet mutat a jelenlegi helyzet, a közepesen fejlett és fejlődő országokban a segédeszköz-ellátás még kritikusabb.
- A kutatásban és a gyártásban nemzetközi munkamegosztásra kell törekedni, kiküszöbölve a párhuzamosságokat, és a nem kívánt versenyt.

- Igen fontos az állandó információ-csere, és ennek birtokában a nemzetközi együttműködés.
- A nemzetközi együttműködésben számítanak a közép- és kelet-európai műszaki szakemberek közreműködésére is.

Nem szabad, hogy a segédeszközök árát adókkal és vámokkal terheljék.

A kiállításon tizennyolc ország mutatott be segédeszközöket, amelyek a következő csoportokra oszthatók:

- a Braille-nyomatást korszerűsítő számítógépekre kapcsolható terminálokra (kimenetekre), valamint az ugyancsak a Braille-nyomatás modernizálását jelentő thermoform technikán alapuló berendezésekre.
- az oktatást és a munkavégzést megkönnyítő eszközök csoportjára, melyek az elektronika segítségével, a különféle információk tárolására, átvitelére képesek a sikírás, a rögzített beszéd és a pontírás között.
- a mindennapi életvitelt megkönnyítő segédeszközökre, háztartási gépekre, játékokra, szerszámokra, amelyek nagy része az általánosan használatban levő tárgyak „vakosított” változatai.

A kiállított tárgyak szinte illusztrálták az előadásokban elhangzottakat; amíg az igen korszerű, de drága hasonló rendeltetésű komputerizált segédeszközökből több nagy nyugat-európai és egyesült államokbeli cég is kiállított, (pl. Telefunken, Telesensory Sistem, Canon) eddig a legegyszerűbb eszközök választéka is igen szűkös volt, néha a tárgyak adaptációja szinte barkács módszerrel volt megoldva.

Igen sok a teendője a Vakok Jóléti Világtanácsának azért, hogy a segédeszköz-ellátás területén viszonylagos egyensúlyt teremtsen, az elhangzottak és a látottak egyaránt

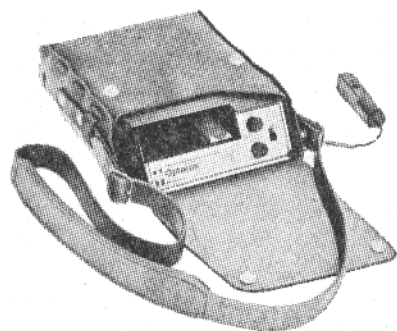

azt sürgetik, hogy az információk cseréje meginduljon és rendszeressé váljék, a fejlesztési munka koordinált legyen az egyes országokon belül és közöttük is, valamint megvalósuljon a nemzetközi munkamegosztás — ezt az egyes cikkek iránt jelentkező viszonylagosan kis kereslet is indokolja — valamint kialakuljon az egyes eszközök országok közötti cseréje.

A nemzetközi konferencián való részvétel arra készítet bennünket, hogy a hazai viszonyokkal is számot vessünk.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének alapszabályba foglalt feladata, hogy segítse a vakok segédeszköz-ellátását.

A jelenlegi helyzet átfogó rendezést kíván, ugyanis a szövetség csak mint katalizátor tud működni, pénzügyi ellátottsága és szakmai felkészültsége folytán is.

the OPTACON Print Reading System

Felismerjük a szükségszerűséget és szorgalmazzuk a megoldást, pl. így jött létre a „vakosított lázmérő”, a Rubick-kocka tapintható változata, a Térképészeti Intézetben az első sikeres kísérletek domború térképek készítésére, de ezek az eredmények esetlegesek, szörványosak, az út a megvalósulásig igen küzdelmes és hosszadalmas.

A tőkés importból származó eszközök beszerzése is rendkívüli akadályokba ütközik. 1982 tavaszán kezdeményeztük egy „LEB 120 tip.” jelzésű Braille sornymatató termi-

nál berendezés behozatalát; megszereztük a szükséges pénzeszközöket. Cikkünk megírásának idején a sornymatatót még nem szállították le.

A napjainkban létrejövő gazdasági társulások az egyszerűbb eszközök készítéséhez, valamint az általános használatú tárgyak adaptálásához járulhatnak hozzá a jövőben.

A magyar segédeszköz ellátást fel kell hozni egy bizonyos szintre, hogy a nemzetközi kooperációban egyáltalán partnerként szóba jöhessünk.

A nem szorosan szakmai jellegű rendezvények is alkalmat adtak arra, hogy tájékozódjunk a nem-

zetközi vakügyi viszonyokról, ilyen volt a Villa Masieri, Udinetől 12 km-re, a XVIII. században épült, teljesen modernizált épület meglátogatása, amely idős korú vakok elhelyezésére, gondozására szolgál.

A konferencián való részvétel magyar vakügyi szempontból tanulságos volt, a vendéglátók szívélyesek és barátiak voltak; a szervezésnek volt némi gyengéje, főképpen az időpontok betartása körül, a külföldi delegátusokon kívül igen sok olasz résztvevője volt a találkozásnak.

A konferencián és a kiállításon tapasztaltak biztos képet rajzoltak a tájékozódáshoz a vakügyi segédeszköz-ellátás terén.

Megyei szervezeteink életéből

PEST MEGYEI TUDÓSÍTÁS

A ceglédi körzeti csoport szeptember 6-i taggyűléséről a Pest Megyei Hírlap Ceglédi Járási és Cegléd Városi Különkiadása rövid hírben számol be, melyet az alábbiakban közreadunk:

„KEDVEZMÉNYT KÉRNEK

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Budapesti és Pest megyei Szervezete évenként tájékoztatót tart területenként. Legutóbb Cegléden hívta össze a város és a járás körzetébe tartozó tagokat.

Az egybegyűlteket a ceglédi Kosuth Művelődési Központ klubtermében megnyitó beszédében Kovács Sándor, a ceglédi csoport vezetője köszöntötte, majd a Budapesti és a Pest megyei Szervezet titkára, Pinviczki György tartott beszámolót, ismertette a taglétszám alakulását, majd a szociális és más juttatásokról szólt. Elmondta, hogy az októberi küldöttértekezleten a ceglédi csoportot ketten képviselik.

A felszólalók a vakok és gyengénlátók helyzetéről számoltak be, ezzel kapcsolatban a vezetőségnek néhány javaslatot tettek. Kérelmük:

jó lenne, ha kedvezményt kaphatnának a szemüvegvásárlásra, mivel nem olcsó.

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL

Megyei szervezetünk Siófoki Körzeti Csoportja 1983. július 12-én munkaértekezletet tartott Balatonföldváron. Az értekezletet Horváth Gyula, a körzeti csoport elnöke nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket: a helyi tanács szociálpolitikai előadóját, a megyei szervezet vezetőségének képviselőjét, a körzeti csoport vezetőit és aktívait.

A tanácskozásnak egy napirendi pontja volt: a körzeti csoport vezetőinek és aktíváinak tájékoztatása a végzendő munkáról, feladatokról. A tájékoztató előadást e sorok írója, megyei szervezetünk elnöke tartotta. Bevezetőjében kiemelten hangsúlyozta, hogy a körzeti csoport nem önálló, hanem a megyei szervezet irányítása és ellenőrzése alatt működik. Az ügyek intézését is a megyei szervezet vezetősége irányítja. A körzeti csoport elnöke évenként egy vagy két alkalommal részt vesz a megyei szervezet elnökségi ülésén. Ne-

gyedévenként munkájáról írásban számol be — mondotta az előadó. Majd így folytatta: a vezetők és az aktívák a családlátogatáson, a kirándulásokon, a klubnapokon stb. szoros kapcsolatot tartanak fenn a tagsággal. Az előadó felhívta a körzeti csoport vezetőségének figyelmét arra, hogy igyekezzen minél jobb kapcsolatot kiépíteni a helyi tanácsi és társadalmi szervekkel.

A tájékoztató előadást hozzászólások követték. Vári Ferenc a körzeti csoport vezetőségi tagja és a balatonföldvári tanács szociálpolitikai előadója a családlátogatásokkal kapcsolatosan kért szót. Keresztes László sorstárs a kirándulások szervezéséhez ígért segítséget. Majd Horváth Gyula ismertette a körzeti csoport ez évi munkájának tervezetét. Az értekezlet a körzeti csoport elnökének zárszavával ért véget.

Csik Lajos

HÍREK SZOLNOK MEGYÉBŐL

A Megyei Szervezet Karcagi Körzeti Csoportja 1983. július 29-i klubdelutánján egészségügyi előadás, majd zenei műsor hangzott el. A rendezvény első részében Hlavacsek Tihamér gyógyszerész előadása volt hallható, aki ebben az évben már másodszor tartott egészségügyi tájékoztatót a karcagiaknak. Az előadó a látás- és hallássérülésekről és ezek megelőzéséről tartott nagyon hasznos ismertetőt. Előadás után sok kérdés hangzott el, amelyekre az előadó mindenki számára kielégítő válaszokat adott.

A klubdelután második részében a Szajoli Pávakör néhány tagjának műsora következett. Az együttes vezetője, Papp Jánosné köszöntötte a résztvevőket, majd ezután sok szép népdal csendült fel. A szajoli vendégek népdalait a hálás közönség nagy tapsal jutalmazta. A műsorban a Karcagi Pávakör néhány dalosa is szerepelt. A nagyszámú közönség egy jól sikerült rendezvénynek lehetett részese.

A SZOLNOK MEGYEI SZERVEZET TAGJAINAK HAJDÚSZOBOSZLÓI KIRÁNDULÁSA

A megyei szervezet 1983. augusztus 13-án kirándulást szervezett Hajdúszoboszlóra. A résztvevők vonattal érkeztek a népszerű fürdőhelyre. A szép, napsütéses időben aki csak tehette igyekezett minél előbb elérni a medencét. A kellemes fürdőzés után ebéd következett. Délután már csak rövid idő maradt fürdésre, mivel hamar kitört a vihar és esni kezdett az eső.

A sorstársak végezetül megköszönték Németh Lászlónénak és a többi szervezőnek, hogy részt vehettek a jól sikerült kiránduláson. *Készült Főrész László írása alapján*

CSONGRÁD MEGYEI TUDÓSÍTÁS

A vakok és gyengénlátók Csongrád megyei Szervezetének Makói Körzeti Csoportja 1983. augusztus 25-én tartotta évi rendes taggyűlést Makón a József Attila Művelődési Központ és Üttörőház nagyszobájában. Az eseményen jelen volt a megyei szervezet vezetősége: dr. Jáksó László elnök, aki egyben szövetségünk elnöke is; Suti Lajos titkár és Barna Mihály alelnök. A Hódmezővásárhelyi Körzeti Csoport elnöke, Tóth Károly is részt vett a gyűlésen. Az idejű találkozáson ismét megjelent a Makói Városi Tanács több vezető képviselője.

A bevezető után Erdős Ernő a Makói Körzeti Csoport vezetőségi tagja tartotta meg beszámolóját az elmúlt évben végzett munkáról. Beszélte a tagság helyzetéről, létszámának alakulásáról. Elmondta, hogy sok idős és beteg ember él a körzetben, ezek ellátásában, gondozásában a helyi tanács minden esetben segítséget nyújt. A körzeti csoportnak jó kapcsolata van a tanácsi és a társadalmi szervekkel. Az aktívák rendszeresen végzik a családlátogatást. Fontos feladatnak tekintik a tagszervezést. Az elmúlt évben sok idős ember hunyt el a körzetben. Jelenleg 122 sorstárs él a területen. Az egyesületi élet fej-

lődésével kapcsolatban elmondta az előadó, hogy hetenként tartanak összejöveteleket, ahol nemcsak a tagok művelődését, szórakozását segítik, hanem gondjaik, bajaik elintézésében is keresik a megoldást.

A következőkben Erdős Ernő kiért a kulturális munkára. Összejöveteleiken gyakran olvasnak fel a sorstársak részére szövetségünk kiadványaiából. Lapunknak 40 előfizetője van a körzeti csoportban. Klubfoglalkozásaikat tartalmasabbá, színesebbé teszik Rácz Sándor tanár, klubvezető előadásai és néprajzi gyűjtései, akinek vezetésével néprajzi klub működik a művelődési központban a sporttársak részére. A klub az összegyűjtött anyagból egy részt elküldött a Szabad Föld „Írjunk együtt újságot” című pályázatára. A lap értékelte a munkát és közölt is a beküldött írásból s az elért eredményért könyvjutalomba részesítette a klubot.

A szövetség által, a budapesti székházban 1982. decemberében megrendezett Kodály műveltségi versenyen a győztes Csongrád megyei csapatban Pánczél János makói sorstárs szép sikerrel szerepelt. A VGYOSZ irodalmi pályázatán 1982-ben, a prózai kategóriában Várhegyi Mihály, a körzeti csoport tagja harmadik díjat nyert.

Ezután az előadó a rendezvényekről és a kirándulásokról beszélt. Ezekről a rendezvényekről tudósítóink annak idején részletesen is beszámoltak lapunkban. Így mi most ezeket csak eseménynaptárszerűen soroljuk fel: megtartották a fehér bot napját, karácsonyi ünnepeket rendeztek, a körzeti csoport tagsága részt vett a magyarcsanádi, a Vértes-hegységi és a Duna-kanyari kirándulásokon.

A beszámoló után hozzászólások következtek. A felszólalók elmondták véleményüket, gondjaikat, kívánásaikat.

A gyűlés után rövid műsor következett. Majd végezetül a Makói Városi Tanács megvendégelte a résztvevőket, ezért ezúton is köszönetet mondanak.

Készült Szabó István

ABLAK

HAJO HORRA S. BRÉMA

Vakok iskolái Latin-Amerikában

Megjelent a *Marburger Beiträge* 56. évfolyamának (1982.) márciusi számában.

TUDÓSÍTÁS A VAKOK OKTATÁSI KÖZPONTJÁBAN TETT LÁTOGATÁSRÓL MEXIKÓBAN ÉS NICARAGUÁBAN

Mexikóban és Közép-Amerikában töltött szabadságom során, amelyen a múlt nyáron egy barátommal voltam, alkalmunk nyílt arra, hogy a vakok Mexikó-városi és managuai rehabilitációs központjait meglátogassuk. Mindkét központban nagyon szívélyes fogadtatásban volt részünk és mindenki csak azon fáradozott, hogy minket a lehető leg-tökéletesebben tájékoztasson munkájáról, a problémákról, de mindenről, ami csak kapcsolatos a vaküggyel ebben a két országban.

Mind Mexikó, mind Nicaragua fejlődő ország és így a vakügy ezekben az országokban többé-kevésbé azonos problémákkal találja magát szemben. Ezen problémák megoldására irányuló elképzelésekben azonban nagy különbségek mutatkoznak. Mexikóban a vakok képzésében a megoldás tisztán karitatív igényből fakad. Ezzel szemben Nicaraguában, az ország más oktatási problémáihoz hasonlóan a vakképzés területén is új utakat és lehetőségeket keresnek, csakúgy, mint a rehabilitáció vonatkozásában.

Mivel szokványosan csak igen keveset hallunk a vakok képzéséről a harmadik világban, szeretnék a női gondolkodásmóddal szerzett benyomásaimon kívül, illetve azok mellett sok olyan információt is közreadni, amelyet a két oktatási

intézményben kaptam. Remélem, hogy sikerülni fog ezen tények alapján a különbözőségeket az elképzelésekben bizonyos módon világossá tenni. Az adatok azonban bizonyos fokig sajnos felületesek és nem teljesekek, mivel egyrészt Mexikóban a kompetens személyek nem voltak megtalálhatók, másrészt feljegyzéseimnek egy része elvesztett.

Vakok központja Mexicó-városban

A mexikó-városi Vakok Központját olyan egyesülés hozta létre és vezeti, amely magát a Vakok Nemzetközi Bizottságának nevezi (Comité Internacional por Ciegos). Ez egy állami felügyelet alatt álló privát egyesülés. Körülbelül 35 önkéntes tagot számlál, közöttük amerikaiakat, kanadaiakat és európaiakat is. A tisztán mexikói szervezet ezért nevezi magát nemzetközinek, internacionálisnak. A bizottság működésének finanszírozása a tagok hozzájárulásából és adományokból válik lehetővé. A központ maga meglehetősen centrális helyen fekszik, egyetlen épületből áll és metróval jól megközelíthető. Mind a hallgatóság (tanulók), mind a személyzet nagyon érdeklődő volt és amint megérkeztünk gyorsan élénk beszélgetés alakult ki közöttünk. A bizottság alelnökasszonya azonnal

kis beszámolóban foglalta össze tevékenységüket és lehetőséget nyújtott részünkre az intézet megtekintésére.

Az intézet (a központ) a főfeladatai közé a vakok és gyengénlátók rehabilitációját, valamint kulturális képzését sorolja. A központnak egy iskolája, egy könyvtára és egy olyan nyomdája van, ahol pontírási könyvet lehet nyomtatni. Az iskolának jelenleg 80–90 hallgatója van: ezek között sok a felnőtt. Sok tanuló végzi a „felsőfokot” az iskolán belül (secundara preparatoria), kétéves előkészítő kurzuson, ami az egyetem látogatását teszi lehetővé.

Az iskolában a szokványos tárgyakon kívül pontírást (teljes és rövid), angol és francia nyelvet, matematikát és mozgástréninget is oktatnak. Ez utóbbinál csak a hosszú botot alkalmazzák. Vakvezető kutyát nem képeznek, mert a mexikói városokban túl sok olyan kutya szaladgál, amelyik nincs beoltva. A matematikában sokat dolgoznak abakusszal (számológéppel).

Az iskolához nem csatlakozik semmiféle internátus. Az összes hallgató a családjával lakik a városban. Ezért más földrajzi területről származó vakoknak csak alig-alig van lehetőségük az iskola látogatására. A központ rendelkezik egy, több mint tízezer kötetes könyvtárral is. Ezek a kötetek részben kézzel írottak, de legnagyobb részben a saját nyomda termékei, illetve a madridi, Buenos Aires-i vagy a Washingtoni könyvtárral folytatott cseréből származnak. A könyvek mind az országon belül, mind külföldre is kölcsönözhetőek. Hangoskönyvtár még sincsen Mexikóban, de a kialakítását célzó program már előkészületben van. Már eddig is létrejött azonban egy olyan csoport, amelyik egyes könyveket kazettára olvas.

A központ nyomdája az országban az egyetlen pontírási nyomda. Döntő mértékben hivatalos tanácskönyveket és szórakoztató irodalmat (sok fordítást is németből)

nyomatnak itt. A könyveket igen olcsón adják el a vakoknak (kötetenként mintegy 30 peso, ami három NSZK márkának felel meg), vagy a könyveket a könyvtárból is kölcsönözhetik.

Bármiféle segédeszközt éppen így a központ vásárol meg, és mivel ezek kivétel nélkül külföldről, jórészt az USA-ból áramló importból erednek, ezért a mexikóiak részére igen drágák.

A mexikói vakok semmiféle olyan állami támogatást nem élveznek, mint például az NSZK-ban rendszeresített úgynevezett „vakpénz”. Ezért túlnyomó részben koldulni kénytelenek, vagy a családjuk tartja el őket. Mexikó városainak utcáin lépten-nyomon találkozni kolduló vakokkal.

A vakok pontos számára nézve Mexikóban sajnos nincs statisztika. Ez a szám azonban valószínűleg igen magas és csak egy kis töredéke képes eltartani magát, kap lehetőséget arra, hogy szakmai képzésben részesüljön. Korábban a központ a munka keresésével támogatta a vakokat és az ipar területén végzendő munkára készítette őket elő. Ez a szolgálat azonban ma már nem létezik. Ezért még a szakmával rendelkező vakok is csak nehezen találnak maguknak munkahelyet. Az egyetemet végzetteknel azonban másképpen néz ki a helyzet. Ők általában találnak maguknak állást a legkülönbözőbb területeken, a legtöbbször iskolákban vagy egyetemeken.

A központ számára igen nagy jelentőségű a vakok kulturális képzése. Közös színház-, múzeum- és koncertlátogatásokat terveznek és szerveznek. Különösen nagyon kedveltek a híres mexikói kulturális műemlékekhez tett kirándulások, a piramisokhoz, az aztékok, tolték és maya műemlékekhez.

Ezen a központon kívül csak két másik iskola létezik Mexikóban a vakok számára: egy privát kézben levő alapfokú oktatási intézmény gyermekek, és egy hasonló állami, felnőttek oktatására.

A központ különböző osztályaiba járó tanulók önként és szívesen mutatták meg osztálytermeiket. Megmutatták az oktatási anyagokat és a segédeszközöket is. Nagyon érdeklődtek a vakügy NSZK-beli helyzete iránt is. Sokan szívesen leveleznének NSZK-beli vagy más országokban élő sorstársaikkal. A központ címét ezért közöljük: Comité Internacional por Ciegos, C. Mariano Azuela 218, México 21 d. f., México.

Aki érdeklődik ilyen levélbarát-ság iránt, az közvetlenül írhat erre a címre, leginkább spanyolul, vagy angolul.

Vakok központja Managuában.

Nicaraguában a Vakok Országos Központját (Centro Nacional de Novidentes) látogattuk meg, amely a mexikó-városihoz hasonlóan szintén központi helyen, Managua egyik szép negyedében helyezkedik el.

Munkáját csak a forradalom után, 1980 tavaszán kezdte meg. (Ennek a munkának azonban akkor még igen rosszak voltak a feltételei. Különösen az élelemről való gondoskodás volt hiányos és a tanulóknak az első hónapokban még a padlón is kellett aludniuk.

Beszélgető partnerünk, a központ pszichológusa is úgy vélte, hogy az akkori viszonyokat legalábbis embertelennek kell minősíteni.

Azóta azonban a központ igen nagy fejlődésen ment keresztül és a helyzet döntő mértékben megjavult. Ma már egy sor sikeres tanfolyamzárásra lehet visszapillantani.

23 egykori tanuló dolgozik gyárban (gyufa, édesség, csomagolóeszköz) vagy gyógyszerlaboratóriumban, normál felsőfokú oktatási intézményben folytatja tanulmányait, körülbelül 13 látogat zenei és képzőművészeti kispasztika iskolákat.

Ez utóbbiak közül négyen fazekasi kiképzést kapnak és hatan az országos zeneiskolát látogatják.

Az iskola és az internátus mellett helyezkedik el a központ néhány műhelye, ahol fazekasságot,

kefekötést és kosárfonást tanítanak. Legközelebb olyan műhelyt fognak kialakítani, ahol különféle növényi szálakból szőnyegfonást tanítanak majd. A legtöbb műhelyben azonban hiány mutatkozik felszerelésben és nyersanyagokban. A már rendelkezésre álló, de mégiscsak igen kevés anyaggal gondosan kell bánni. A tanulók egy csoportját a legközelebbi rendes asztalosműhelyben fogják dolgoztatni.

A központ iskolája két fontos funkciót lát el: egyaránt nyújt mozgás- és bizonyos fajta szociális tréninget annak érdekében, hogy a tanulóknak az önálló napi életvitelt lehetővé tegye.

A mozgástréningnél a hosszú botot alkalmazzák. Az úgynevezett társalgási gyakorlatok célja a beszédkészség megtartása, illetve továbbfejlesztése, mivel sok tanuló vidékről származik, ahol ők csak egy aránylag egyszerűbb szókinccs használatát tanulták meg.

A másik fontos funkció a pontírás, a számolás, a gépirás tanítása stb. A legtöbb hallgatónál az oktatás szintjét igen alacsonyan kell megszabni: sokan azok közül, akik nem felnőtt korban vakultak meg teljes analfabétaként érkeznek az iskolába. Ezeket előbb írni és olvasni kell megtanítani. Ezzel az iskola fontos szerepet játszik az írás-olvasás közkinccsé tételében. Nicaragua egyébként így az első olyan ország a világon, amely pontírás alfabetizálási programot hajtott végre.

Az iskolában, bár gépirást tanítanak, telefonkezelő-, gyorsíró-, vagy titkárképzés nincsen. Csak egyetlenegy háborús sérült titkárnő tűzte ki maga elé célul az ilyen képzés megszerzését és ezután a korábbi szakmájában kíván elhelyezkedni: hasonlóképpen jár el egy iskolai tanárnő, aki szeme világát betegség következtében veszítette el.

Jelenleg az iskolát (központot) ötvenegyen látogatják: életkoruk 15–35 év. Hárman közülük a látásukat a háborúban veszítették el.

(Folytatjuk)

Tárgyalt témám, úgy gondolom még most is aktuális, hiszen a nyár derekán, augusztusban nyitotta meg képletesen szólva kapuit az „Apimondia '83”, a 29. méhészeti világtalálkozó hazánkban. Az már véletlen, hogy néhány héttel korábban belebotlottam egy méhészbe a Pest megyei Maglódnyaralón, akitől sok érdekeset tudtam meg, hasznos tanácsokat, figyelmezteté-

ASZÓDI LÁSZLÓ ANTAL

Ötszemű, hatlábú kis ördögök között

seket kaptam, s általában olyasmiket, amikről a hétköznapi életben nem hallani.

Ettől a méhésztől hallottam arról a propoliszról, a méhszurokról, amelynek gyógyászati jelentőségéről és a forgalomba kerülő, belőle készült gyógyszerekről, a televízió egyik augusztusi Hét című vasárnapi műsorában eléggé terjedelmesen hallhattunk, illetve láhattunk. Hadd idézzem fel a méhészrel való találkozás legérdekesebb részleteit, majd arról szólok, miként, s hol jutottam én is először pénzért propoliszhoz, s milyen új hatásait fedeztem fel.

Szóval ott ült a maglódnyaralói vasútállomáson egy padon, hosszú szárú nadrágban, félmeztelen. S éppen, mert annyira furcsán, hiányosan öltözött, első szóra nehéz volt elhinni, hogy néhány méterre az állomás épületétől, a síneket kísérő akácokban több százezer méhecskével dolgozik.

— Ha nem hiszi, megmutatom! — nevetett fel, kételkedő fejcsóválásomat látva Faragó Lajos, a méhészt, s elindult velem a vasúti átjáróhoz, a túloldalra. S valóban ott volt a hatvan Nagy Boconádi-féle kaptár az akáclobok árnyékában. Látszott, a telepítésnél nagy gondot ügyelt arra, hogy a rovarok röpnélésében fatörzs, vagy más akadály ne legyen. Félre rántott, amikor óvatlanul a kaptárnyílások felől kísértem volna lakóbódéjához.

— Hát ez az, amit soha nem szabad, s amit sokan nem tudnak, és nem is hajlandók megérteni, ha magyarázom nekik! — figyelmeztetett, s hirtelen feltámadt haragjában háborogva mondta tovább:

— Rendkívül szigorúak a biztonsági rendszabályok. El kellett torlaszolni az erre vezető utat, mert az merőleges a röpnélésre. Nemrég ketten is áttörték az úttorlaszt, hogy fogatolt járművel behajtsanak a zárt területre. Egyiküknek meg tudtam magyarázni, hogy milyen

Vakvezető kutyák

(Megjelent a „Szovjetunió” című folyóirat 1983/6. számában.)

Az utóbbi évtizedben az Oroszországi Vakok Szövetségének a vállalatai több, mint 5 és fél milliárd rubel értékű terméket gyártottak. A mindennapi életben persze nagyobb nehézségeik vannak a vakoknak, mint munka közben. Jó néhányukon segít azonban az a Moszkva környéki Kupavnában működő különleges iskola, amelyet több mint két évtizeddel ezelőtt az Oroszországi Vakok Szövetségének a kezdeményezésére hoztak létre. Itt képzik a vakvezető kutyákat.

A Kupavnába érkező vakok nemcsak a leendő négylábú segítő társukkal szoknak össze két hét alatt, hanem állategészségügyi alapismerteket és készséget szereznek a kutyával való közlekedésben is.

— Iskolánkkal sok ebtenyésztő klub működik együtt — mondja J. Taube, az iskola vezetője. — Hozzánk rendszerint olyan felnőtt hím és nőstény kutyák kerülnek, amelyek hallgatnak az emberi szóra. Van, akinek a skót juhászkutya tetszik, másnak a német juhászkutya a kedvence. Most például egy újfundlandi kutyát vettünk be az iskolába a megrendelő kívánságára. Iskolánkból minden évben kilencven speciálisan képzett vakvezető kutya kerül ingyenesen a vakok birtokába.

Végigsétálok a ketrecek között. Nem nehéz felismerni, hogy melyik az újonc és melyik a régi lakó — az előbbieket féktelenül ugatnak, az utóbbiak meglepően szelídek. A

kiképzés négy hónapig tart. A fő „tantárgy”, amely betetőzése a speciális tanfolyamnak: a kutya megtanul embert vezetni. Az edzőpályán kijelölt útvonal nem is olyan egyszerű, mert az úton csövek hevernek szanaszét, vasúti peront utánpótló emelvény áll, sövények, sínek, sorompó és árkok akadályozzák az ember útját. De ez érthető is, hiszen az iskola befejezése után a vakvezető kutyának az utcán kell irányítania a vak ember lépteit, segítenie kell őt minden lehetséges akadály leküzdésében, s azt is lehetővé kell tennie, hogy a gazdája felszállhasson a tömegközlekedési eszközökre (a metró kivételével).

A vakok naponta kétszer teszik meg az iskola és a kupavnai állomás közötti utat négylábú segítőik társaságában. Ezt a két kilométeres utat autót és vasút keresztezi. Ekkorra persze a kutyák már túl vannak a vizsgán, és papírjuk van arról, hogy hivatásos vakvezetők, azaz joguk van ahhoz, hogy mindenütt a gazdájuk mellett maradjanak, s óvják testi épségét. Megtanulták, hogy figyelmesek és megbízhatók legyenek.

A vakvezető kutyák nem ismerik a „Fogd meg!” parancsot. Az emberhez való viszonyuk kizárólag a kölcsönös szereteten és jóakaraton alapul. Nemes, de nem könnyű munkát végeznek. Nem véletlen, hogy jóval rövidebb ideig élnek, mint az egyéb szolgálatot végző társaik.

veszélynek tette ki magát és lovát, főleg az utóbbit. Ugyanis az a nagy, erős állat, a ló, akár egyetlen méhszúrástól is elpusztulhat. Az ember kibír 300—400 szúrást is, de a vele levő kutyája az ötvenedik-től már kimúlhat. Meg aztán van olyan ember, aki allergiás a méhszúrásra, s már az elsőtől elállhat a lélegzete. Ilyenkor, ha a méhésznem segít a bajbajutotton úgy, hogy kanalat nyom le a torkán, s másfél-két órán át lélegezteti, míg a szúrás hatása, és a sok elműlik, bizony megfulladhat az áldozat. Különösen veszélyes a kaptárak előtt tartózkodni, mert a méh, amikor kirepül, körülbelül egy méterig nem lát. Őt szeme van. Kettő összetett pontszem, amivel nappali világosságnál lát gyűjtés közben, s két másik szemével a sötét kaptárban tud tájékozódni. Az ötödik szem az úgynevezett váltó, kiröppenéskor, érkezéskor ez „csukja”, „nyitja” a két-két szempárt, a funkciónak megfelelően váltakozva. Kiröppenéskor, amíg átvált az ötödik szem, vagy egy métert tesz meg repülve, vakon a rovar.

— Kérdeznék tovább, de megelőz, látva „megrettenésemet”...

— Ugyan, azért ennyire nem veszélyesek, csak arra, aki felelőtlenül belegázol a méhésztanyába. A helyi méhészegészségügyi ellenőr innen 300 méterre röpteti, saját telkéről a méheket, és senkinek sincs félnivalója miattuk. Nem rosszindulatúak a méhecskék, hasznuk pedig szinte páratlan. Köztudomású, hogy virágport, mézet gyűjtenek, s újabban propoliszt nyerünk tőlük, ez 41 féle gyógyszer alapanyaga. Alkoholban feloldva, cseppekben adagolva sok olyan betegség gyógyítására alkalmas, amelyeknél a szintetikus gyógyszerek hatástalannak bizonyultak. Saját tapasztalatom szerint jó a náthásoknak, epéseknek. Igaz, az ára borsos, mert a szilárd propolisz kilója ezerszáz forintért megy.

Közben a kaptárakat nyitogatva magyarázta a szakmai fogásokat. Végül, lakóbódéjában kötöttünk ki,

egy kis virágpor-kóstolóra. Olyan íze volt a virágpornak, mint az áfonyának, s meglehetősen sok vizet kellett rá inni, hogy az ember biztosan olthassa szomját.

És „akikről” beszélgettünk, velünk mit sem törődve szálldosnak a 300 hektáros napraforgó-táblában oda-vissza. Startoltak a méhecskék, mint megannyi kis repülőgép, s ha valamelyik tovább repült — mondjuk — 3 kilométerre, az egyszeri nektárfelszívásnak még a felét hazatudta hozni. A többi elfogyott „üzemanyagként”. A természet ezen apró csodái, szorgosan dolgoztak tovább, nem tudva előre, hogy sok hasznot hoznak-e gazdájuknak, vagy ötszemű, hatlábú kis ördögöként elvisznek-e mindent?!...

Nos, ilyen izgalmas beszélgetés után, még inkább lázba jöttem, amikor a budapesti Lehel piacon találkoztam a propoliszt árusító méhészekkel. Vettem én is 3 centiliter 100 forintért, s kísérletezni kezdtem vele magamon. Érdekes dolgokat fedeztem fel az alkoholos tinktúra napi 30 cseppe adagolása során. Egyre kevésbé tudtam elviselni a cigarettafüstöt, állandóan élénknek és kiegyensúlyozottnak éreztem magam. Azonban utóhatása is volt, s ezt biztosan állíthatom, mert vitaminérzékenység miatt már volt panaszom. Ugyanis a propoliszban sokféle vitamin van együtt, s rendszeres adagolása fölösleget halmozhat föl a szervezetben. Legálábbis nekem ez a véleményem. Persze mindez lehetett csupán be-képzelt orvos, hiszen nem vagyok képzett orvos, nem állapíthattam meg magamról helyes diagnózist, de talán lapunk valamelyik szakavatott olvasója szívesen hozzá szólna a témához...

Addig is röviden vázolnám a propolisz történetét.

Bár a propoliszról nincsen annyi adatunk, mint a mézről, ismerete többezer éves. Valószínű, hogy már az egyiptomi papok is használták. A görögök pedig minden bizonnyal, mert a neve is görög. Arisztotelész „Az állatok története” munkájában

úgy emlékezik meg róla, mint a bőr betegségeinek gyógyszeréről. Varro, Vergilius, Plinius még vitát is indítanak a propolisz eredetéről. A híres ókori orvos Gallenus, továbbá Avicenna a 11. században megemlíti a propoliszról, hogy jól gyógyítja a nyíl és a tövis ütötte sebeket. Tisztít és puhít. Az inkák is ismerték. A francia irodalom legtöbbször a búr háború példáját említi, amikor sebek gyógyítására használták.

Napjainkban újra felfedezték. A biztosan állított igazságok a propoliszról:

— állatkísérletekben a szájon át beadott, bármilyen erős adagú propolisz sem okoz mérgezést, vagy kóros elváltozást, sem rövid, sem hosszú távon,

— az ember általában jól elviseli, ha megfelelő adagban szedi.

Külföldi irodalomból:

Dr. Yvs Donadieu: La propolis (Párizs, 1979.)

A propolisz gyantás, viasszerű, balsamos, ragacos anyagok gyűjteménye, amelyet a méhek bizonyos fákról, azok rügyeiről és sebeiről gyűjtenek, azt hazaszállítva mirigyváladékaikkal dúsítva használnak fel.

A nálunk leggyakoribb fák a fenyők, a nyárfák (ez a legfőbb forrás), fűzek és gesztenyék, a tölgy, a csonthéjasok stb.

Nos, előzetesen azt hiszem ennyi az újra felfedezett „csodaszerről”. Mindenesetre én azt ajánlom sors-társaimnak, hogy várják meg, amíg az összes forgalomba kerülnek a propolisz újabb gyári készítmények a Herbária boltjaiban, mert a propolisz és a belőle előállított készítményekkel sokan feketéznek, szélhámoskodnak. Vagy méregdrágán adják a méhészek, vagy „kéz alatt” véve, olyasmi szerhez juthatunk, amiben szikrányi hatóanyag sincsen.

SZONDA KLÁRA

Egy rádióhír: „A Debreceni Agrártudományi Egyetem szeptember 13-án tartotta az 1983–84. évi tanévnyitóját. Az ünnepi eseményen kilencen vettek át gyémántdiplomát, huszonnégyen pedig aranydiplomát kaptak.”

Ugyan, mi közünk nekünk mindehhez? — kérdezheti a kedves olvasó némi maliciával, mert hiszen a szeptember az iskolai tanévnyitók ideje és egyáltalán nem feltűnő esemény, ha egy-egy híres, vagy még híresebb alma mater megnyitja kapuit az új tanévre, hogy tudományra éhes diákok seregét fogadja magába. Mint, ahogyan lassan már az is megszokottá válik, hogy ezeken a tanévnyitók nemcsak a frissen érkezett fiatalokat köszöntik, hanem azokat is, akik huszonöt, ötven vagy még több évvel ezelőtt vették át diplomájukat ezekben a nagynevű, alapos tudást nyújtó intézményekben.

Epp ehhez a diplomaosztáshoz kapcsolódik az az esemény, amelyről az alábbiakban óhajtok beszámolni és amelyből kiderül az is, hogy mennyiben érdekelhet bennünket a fent idézett rádióhír? 1976 novemberében új lakó érkezett intézetünkbe. A vékony, száraz, reszketeg kis öregembert Matos Imrének hívják. Matos bácsi lelkileg teljesen összetörve, szívében nagy bánattal érkezett ide, ami érthető volt, mert röviddel bejövetele előtt vesztette el hűséges feleségét, akinek gondoskodó szeretetét gyermekei nem tudták pótolni.

Az intézeti közösségnek azonban nagy, lélekformáló ereje van, főleg azokra, akik be tudnak illeszkedni és át tudják adni magukat ennek a lélekformáló erőnek. Ez a szerencsés dolog történt Matos bácsival is, mert rövidesen tökéletesen beilleszkedett a közösségbe és röpké pár hónap alatt az intézet „kedves Imre bácsija” lett.

Különösen a ménikék kedvelik, régies udvarlássága és nagyfokú gavallériája miatt, ami bizony a

Aranydiploma

fiatalabb férfiaknál sajnos, ma már ritkaság számba megy.

Mivel Imre bácsi borzasztó szerény ember, ezért csak igen-igen lassan, az évek során, itt-ott elejtett szavaiból kerekedett ki az alábbi munkás élet története:

Matos Imre 1907-ben született. A kereskedelmi érettségi letétele után elvégezte Gödöllőn a Kertészeti Főiskolát, ahol 1932-ben megkapta a kertészeti oklevelet. Fiatalon nősült, szeretettel nevelte fel két gyermekét.

A felszabadulás után a Fővárosi Kertészeti Vállalatnál vezető állást töltött be és az ő irányítása mellett hozták rendbe a háború alatt tönkrement Margitszigetet, parkosították a Vérmezőt és még sok nagyobb munkát is felvállalt fővárosunk szépítése érdekében.

Innen került aztán az alsószentiványi „II. Rákóczi Ferenc” MGTSZ-be agronómusként. Ottani vezető állásában nagyon szép sikereket ért el, mert felvirágoztatta az addig elég gyengén működő tsz-t.

Kollegái és beosztottai szerették, mert nemcsak a gazdasághoz értett,

hanem az emberi problémákat is megértette és segített, akin csak tudott.

A sors azonban nemcsak kiszámíthatatlan, hanem kegyetlen is: Matos Imrétől is elvette az élet egyik legdrágább kincsét, a látást. Ami ezután történt? A majdnem sablon: a teljes visszavonulás és csendes, egyhangú élet egy intézetben.

Ebbe az egyhangúságba hozott örömteljes színt az aranydiploma, melyet Matos Imre is átvett huszonnegyed magával, a Debreceni Agrártudományi Egyetem ünnepélyes tanévnyitóján. (Azért itt és nem Gödöllőn, mert Imre bácsi rossz egészségi állapotában képtelen lett volna oly messze utazni. Erre az ünnepségre is csak intézetünk tanárnőjének és főnövének támogatásával tudott elmenni.)

A lakótársak szívből osztoznak Imre bácsi örömeiben, ezt bizonyítja a tiszteletére rendezett kis háziünnepség is, melyen minden mozogni tudó lakótárs megjelent és gratulált a megatartottságtól könnyező ünnepeltnek.

Orbán József

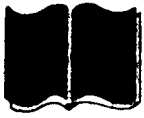
Vers dráma

novella

Az első remegéseket nem lehetett észrevenni. Ritkán jöttek, eloszlottak a hallgatás perceinek süket közeiben. Mégis, mikor rátörtek, gyengeségtől és visszafogottságtól még a figyelmes szemlélőnek is, — ha lett volna ilyen — könnyű kis borzongásnak tűnhettek volna.

Elszórt hullámok futottak végig a karján s mikor kibukkantak a könyékig feltúrt ing alól, jelenlétük csak mikroszkópikus méretű, libabőrös-záporfutásnak látszott, mely elhalt a kézfejen az ujjak tövével.

Itt már feszes volt a bőr, az apró pihék, szőr-szálak nem ágaskodtak úgy mint az alkaron. A négy markáns dudor az ujjak és a kézfej találkozásánál indították el ujjait tartani a po-

harat. Az ötödik, kissé jobbra esett az előző négytől, kevésbé éles ívben tört.

A hüvelykujj nem tapadt szorosan a szorítástól langyosodó függőlegesen redőzött pohárra. Valahová a szoba közepe felé mutatott, olyan tétován, hogy akár segélykérésnek is tűnhetett. Ha nem zártuk volna ki a figyelmes szemlélődőt — egy gondolat jelek határolta közbeszúrással — akkor legalább számára érzékelhetők lennének a mozdulatlan, a pohár fala és a szoba légtere határolta folyadékon azok a koncentrikus hullámok, melyeket a pohár nem túl vastag, nem túl vékony fala, membránként működve keltett a Soproni Kékfrankos vörösen matt felszínén.

Tükör volt ez a hely. Képernyő, — a látóknak, a látás különös képességével bíróknak mutatta, hangszóró, — a dobokra terített borsó csend-zajú zizegésével harsogta a hallók fülébe, — antenna, az érzők fogékony idegvégződéseit bombázva sugározta, az összes emberi és emberen túli tartományokban az alig mérhető feszültséget.

— Mi bajod van? Zuhant rá a kérdés, miközben mintha inni vagy okádni készülne, úgy hajolt bele a zöld hosszúnyakú palack a négy ujjal tenyérhez szorított pohár torkába. Nem tudni pontosan, a pohár öblén, az üveg félrecsapott üreből vagy az Ő, még mindig kényszerfegyelmek szorította gégéjén szakadt-e fel a tompán gurgulázó válasz;

Semmi ...

Itt, ekkor látszott először. Éppen a könyök alatt indult. Nem volt túl feltűnő, egy hullám csupán. Egyszerű rándulásnak is tűnhetett, mit a bőr szelíden modulál és enyhe keresztirányból indulóan hosszan nyújtózó rángásként halt el a csukló ín-izom-ér csokrán. A pohár meg se rezdült, oda se koccant a még mindig hajbókoló üvegnyakhoz.

— Semmi! Csak a szűk, feszes ívre zárt mozdulat, vad koccanásból pattanóan loccsantotta torkára az italt s próbálta széles mély kortyokba folytani a feltörekvő választ; Minden ...

Nem szólt. Beszélt helyette a test, amin egyre kevésbé volt képes uralkodni. Még tartotta magát. Egyre jobban érezte mennyi erőt emészt el ez a feszes, minden ínra, minden izomra figyelő állapot. Tudta, lesz egy pont, nem is

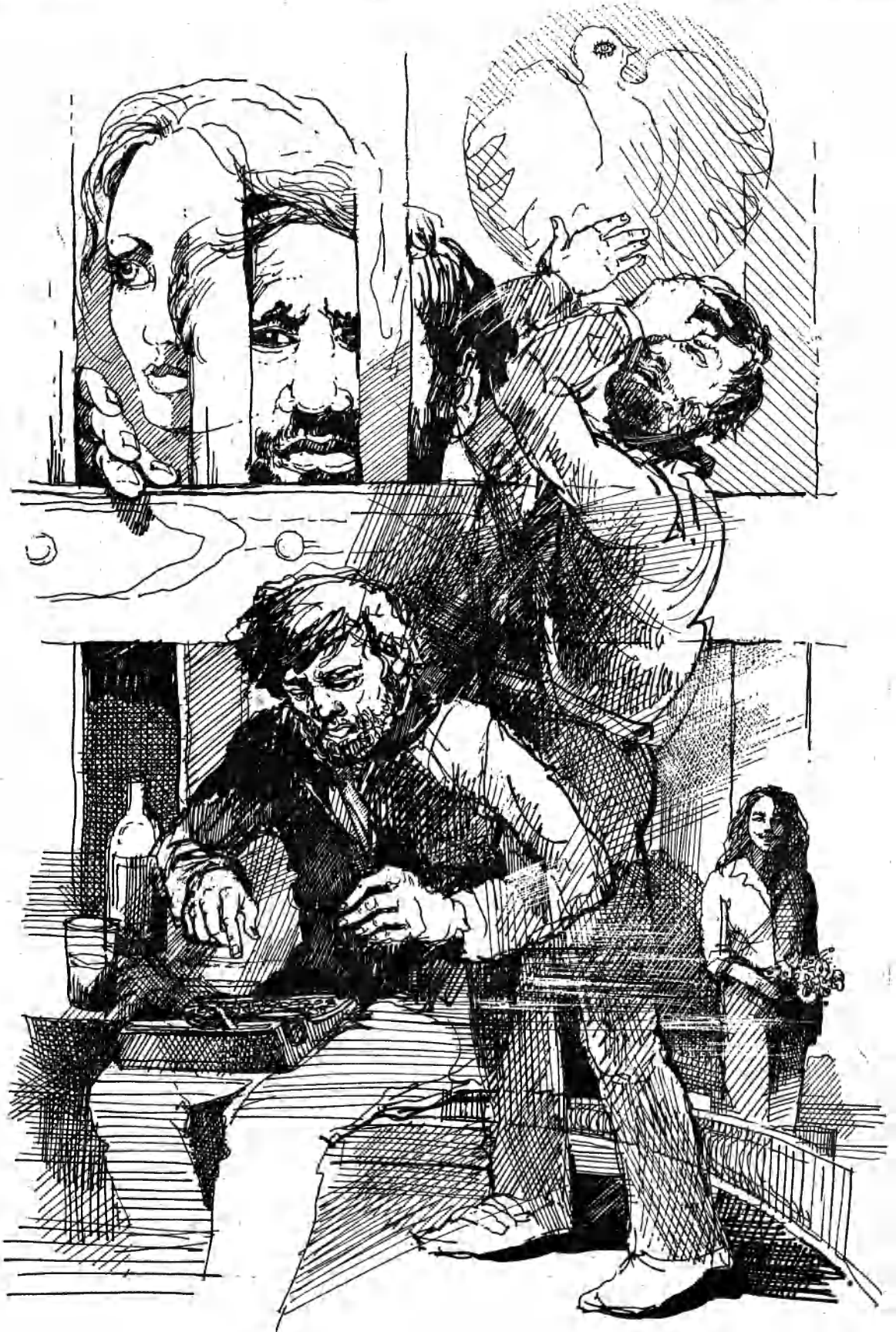
olyan távoli pont, amikor összes megfeszített ereje sem lesz képes legyőzni indulatai vad táncát s ez a tánc remegő-rázkódó fékevesztett hajszában tépi szét fegyelmezett mozdulatainak ritmusát. Keze szorosabban záródott a pohárra. A hüvelykujj lassan méltóságteljesen csukódott a tenyérel szemközti oldalra, szinte farkasszemet nézett a középső ujj szorítástól elfehéredő begyével.

A pohár nem vett észre semmit. Nem tudta, hogy be van kerítve, nem tudta, hogy a véletlen vég — amit eddig egy figyelmetlen kézmozdulat sodrása jelentett — nem adatik meg neki. Űlt csak, megadóan, közönyösen a marok kosarában s még az erősödő szorítást sem érezte. Pedig az ujjak fehéredő színe, az ízületek egy-egy halk roppanása, mind mind erről árulkodtak.

Nem sokat kellett várni a második, a már alig leplezett rándulásra sem. A fanyar vörösbőr küszködve gyűrte vissza a kiáltást, rőt szomjas íze keveredett a huszonvalahanyadik symphonia kesernyés füstjével. Most még sikerült eltitkolni. Ugyanaz a szűkívíű mozdulat álcázta csuklásnak, mely az előbb zúdította torkára az italt. Nem nézett fel még, csak tizenöt-husz foknyit fordult a szemgolyó. Ennyi elég volt ahhoz, hogy lássa maradt-e holmi kis illúzió romboló színezék a pohár alján.

Még el sem jutott tudatáig a látvány s már tudta, nem érdekli a dolog. Agyában mozaikkép élességű részletek peregtek. Elvonták figyelmét. Nem vette észre, hogy zsigerei mélyén, ez az iszonyú feszítő fegyelm lazulni kezd. Talán a fáradtság, talán a bor, oldozták ki a kapcsolokat, melyek akarata uralma alá törték minden porcikáját. Ura volt testének. E fárasztó uralkodás mellett gondolatai szabadon csaponghattak. Itt követte el az első hibát, — arról nem tehetett, hogy a test és az akarat erői lassan kiegyenlítődtek, — de az már az Ő hibája volt, hogy nem bírta az idővel. Nem ismerte fel, hogy még nem mozdulhat, kell még két-három perc szobormozdulatlanság elfedni gyengeségét. Felnézett és ezzel ki is adta magát. Pillantásával kilépett a befeléfigyelés pajzsa mögül.

Vadul rohantak rá a látószögébe került tárgyak. Az ismerős zugok, a fotel öble, a félméternyi szabad falrész az olajkályha mellett, az

Illusztráció: Vágréti Éva

enyhe s — betűként nyújtózó átjáró a szoba két elkülönülő része között, harsogták felé — gyere mártózz meg bennünk.

A kisasztal sarka csábította — tolj, taszíts arrább, nem sokat, csak pár centit, hogy a szőnyeg elfeküdt kajlán álló rojtjához érjen a lábam. A verseskötet epekedve kínálta magát a polcon — végy le! Simíts tenyeredbe, rajongó lelkes lendületekkel öntsd rám szavaidat várszát. Szeress!

Elvétette az időt s ez a roham mindent elsöpört. Ezt nem lehetett leplezni. Az eszméléssel egy időben támadt fel a test gyengesége. A fegyelem kapcsai szétpattantak, az önuralom béklyói kócként máltak szét, bomló idegei poplikarokként bolyhozódva szívták magukba az ingereket.

Gyomrában kezdődött a remegés. A gerincoszlopon futott fel a válláig. A vállizom szalagjai lobbort vetettek úgy továbbították a görcsökben pattanó rángást az eddig élettelennek látszó kezek felé. Jobb keze ujjai közül ernyedten ájult a natúr színű asztalra a füstszűrőbe fulladt cigaretta. A balkéz ujjai szabadjára engedték a poharat, mely recés bukdácsolással menekült a plafonra táruuló tenyérből. De nem állt meg itt a remegés. Fokozódott, átcsapva a láthatató síkokon láthatóvá vált. A karok legyezőként tárultak, tudatlan, monoton kegyetlenséggel tolták, taszították, söpörték félre a fény nem járta asztalszélek felé az eddig néma, mozdulatlan tanúkat. Sodródtak, torlódtak, zizzenve, csörrenve, tolakodó nyüzsgésben, egymás hegyén-hátán. A hamutartó, a papírlapok, a tollak, ceruzák, a fél doboz cigaretta, az öngyújtó, egy megrágott Albert keksz és két fáradt Góliát elem maga maga alá gyűrve egy repedezett szélű fényképet.

Billegő koppanással estek, suhogtak le, tűntek el a sötétnél mélyebb árnyékban, menedéket keresve a rongyszőnyeg ütést és zajt tompító rojtosbajszú végén, elrebbentve két semmit sem értő szunyogot.

A karok óramű pontossággal közeledtek az asztal széléhez, — már csak két centi, egy, fél ... — ásító úrt hagyva maguk után. Kissé tovább moccantak, egészen addig, míg a lap éle fontosságának tudatában nem jelezte a sík bizonyos körülhatárolt egységének végét. Az uj-

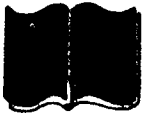
jak automatikusan kontrolálták ezt. Reflexszerűen markolták meg az éleket és új feszültséget keltve jeleztek vissza; valami történt. A dupla élű inger új volt. Feszés fonatba fűzte a váll izmait, merevvé dermesztette az ernyedő karokat. Itt ketté vált az akarat. Az ujjak a lap széleire és aljára tapadva az évig rántották volna az asztalt, ha a tenyér és a hüvelykujjak földre szorító súlya engedte volna ezt. Az asztal egyet roppant, mintha e terhes egyensúlyból akarna szabadulni. Lassan észrevétlen hajlongással billenni kezdett. Középen, a márványerezett nőfigurás lámpa megadóan biccentve a hivalkodóan narancssárga írógépnak, csúszni kezdett. Nem volt megállás.

A lámpa még ernyedten bölintott egyet a bordó redős ernyőn, de aztán megadta magát egy utolsó villanással. Sodródva zuhant az ingerült színű írógéppel, a méregzöldre vált üveggel a kivételezés feltételezésétől sértett hallgatásba burkolózó többi tárgy után. Az asztal még reménykedett, bár szokatlan volt számára ez a negyvenöt foknyi elmozdulás. Két mellső lába is halk, elnézést kérő reccsenéssel tiltakozott a ritkán tapasztalt igazságtalan terhelés ellen. A visszaacsúszsanó fiókok koccanásában már benne volt a tiltakozás feleslegessége. Mintha még tétovázott volna az egyensúlyhelyzet keskeny mezsgyéjén, de ebben már ő sem hitt igazán. Fatalista ájulásban adta meg magát az alig méternyi zuhanásnak.

Tompán koppanó, fémesen kattanó hangok csobbantak a férfi arcába. Kiegyenesedett. Ott állt oldala mellé ereszkedő üresre tárt tenyerekkel. Könnyűnek érezte magát. Tárgyilagosan pillantott végig az ültéből félig felemelkedő, a rémülettől elnyíló szájú lányon. Meg is lepődött bátorságán. Diadalmas rémülettel hallotta saját hangját s sóváran leste a reakciót amitől félt. Amitől féltette a lányt is, ki neki társat s az őrző vitákban, a megmagyarázhatatlan feloldásokban gyilkos különbségekre ütköztető vetélytársat is jelentette.

— Most, menj most el, és ...

Ezt nem tudta végig mondani. Az indulat tovább lódította. Felkapta a lámpát, érezte a nőalak lábát fogja, tehetetlen pusztítani vágyó csapásokkal verte a tetemként előtte heverő íróasztalt. Bele is rúgott. Az arcába, kezére

csapódó porcelánszilánkokon, faforgácsokon érezte a két tárgy létért folytatott küzdelmének hevét.

Az ajtó csapódását nem halotta. Elnyelte az örülten tomboló cséphadarószerű ütések zaja. Mire dühe lelohadt, vérző felhasogatott kezéből bénultan lógott a hajdani lámpa — egy csonka porcelán torzó — a fehér kéteres kábelben.

Ráeszmélt mit csinált. Izma rugóként húzódott össze, lökte előre, átugrani a romhalmazt. Már későn vette észre mint feszül meg lábán a toporzékoló dühöngésben rátekeredett villanyzsinór. Szinte előbb hallotta a zajt, az esés robaját mint a ronggyá vert asztalra, üvegre, pohárra, szétájult kézirat papírra, csikkek borította döglött hamutartóra zuhanó teste keltett mint az ütődés fájdalmát — mely agyonhasznált idegein keresztül csak gyötrő lassúsággal jutott el tudatáig. Utolsó hangként tompán koppant feje a szőnyegből kitakarózott padlón. A szőnyeg megszánta, mindent eltakarva libentette arcára madzagcsomós rojtjait.

Csend lett. Süket, mély.

A véletlenül megrúgott írógép sorvégjelző csengője ébresztette. Mindent értett. Tudta mit, érezte hogyan, akarta most, most írni kell!

Féltő babusgatással szedte föl a gépet a terebélyes vörös tócsából, gondosan törölgetve róla a vörösbor nem is oly mélytűző foltjait.

Ez volt a perc. Tudta, itt és most, örömet és kint, az összes torokba fulladt választ, a fojtó fel nem tett kérdéseket, az elharapott félmondatokat, a kételyek suhogó lepelként boruló árnyát, mindent meg tud írni. Ez a vágy kínozta a durvára sikerült nyers mondatokban. A monológok félreértett, fel nem fogott hallgatásokba csendesülő tirádáin. Még indulatosnak tűnő mozdulattal tépte le a gépről a horpadt borító lemezt. Megcsendesedett mikor látta, hogy a karok nem sérültek. Ölébe édesgette, írni kezdett. A délután beszökő fénye éppen csak látni engedte a klaviatúrát, de most nem bánta vakuló szemét. Végre írt, tisztán, igazul. Az első, magukat kérető sorok után már könnyű volt. Hangosan mondta, ujjongott s keresetlenül lány rímek simultak a gép kopogó karjaiba.

Így még sohasem tárulkozott ki. A metafórák szelíden ölelkezve tették maguktól értetődővé az alliterációk csengő bongó hangjait. A ritmus ott pengett, feszesen lágyan, akarata képlékeny anyagaként, lüktetve a sorok között. A való nyers, érdes élei beburkolóztak, mégsem volt megfésült az írás. Ott nőtt terebélyesedett, mindent magába foglalóan, túllépve a nagy elődök szívét, agyat markoló, felejtethetetlen, a soha el nem érést sugalló, az egy az örök igazat, az így és most kimondó, a gyötrődő utódok számára bénító béklyóként ható elérhetetlen szintjén. Ez sem tudta zavarni, bántani. Hitte, hogy amit ír, ahogyan írja, igazabb lesz mint amit valaha is leírtak. Mindenkihez szólt, mégis csak kettejük verse volt. Soha nem találkozott még így a lánnyal, saját sorain belül, szemtől szembe. Lendülettől feszülő érzések hömpölyögtek, szemérmes, testiségen túli vágyakat görgetve. Jelbeszéd nem volt még ilyen igaz. Kicsit meg is rettent. Elcsuklott hangja, de rendületlenül folytatta, szembenézve vágyaival és egyszer, először talán de mindenkorra megtalálva az egyensúlyt a teljességbe kapcsolódó vágyak és a lehetőségek bilincseiben megvalósult álmok között. Az alkotás percei voltak ezek. A születés örömét nem ürmösítették a vajúdás kínjai. Elé terült a világ. Agyának szürke sejtjei, moccanó nyelve, tiszta ösztöne formálta a szélesen áradó érzéseket, könnyedén elkerülve a félreértés zátonyait.

Megtisztult. A költők ilyen percekre vágyanak. A szerencsésebbeknek nem kell ilyen drága árat fizetni. Neki kellett, mindig méreg drágán fizette meg egy új mű születésének lehetőségét. Ez a pillanat azon kevesek közé tartozott mikor úgy érezte megéri. Túl sokat áldozott már eddig, hogy bármi is számítana. Hídeg, céltudatos kezek tépték fel a még teljesen be sem heggedt sebeket, nem fájt. Buggyánó patakozó vére kellett a megtisztuláshoz. Tudta, a tudás velőig ható biztonságával érezte, a lélek meg nem fogható sejtelmességével hitte, most olyat ír, most olyan mű születik amit még sokáig — talán ezentúl mindig — számon kérhet magán. E mérce hosszú távra termett. Az is világos volt, hogy ilyen árat nem tud sokszor fizetni. A fizikum, az idegek tartalékai

már rég kimerültek. Az érzések heve hajtotta, úzte püfölni a gépet, láthatóvá tenni, megőrizni, átadni — a közösségnek melyhez összes borzongó különállása ellenére is tartozott — átadni a csodát, a titkot, melyet ez az ezér kíért cserélt honorálhatatlan alkotás jelentett.

Sor jött sor után. Mint gondos kotlós, úgy ült a rím a természetesség igazával, hol a sorvégeken, hol játékosan átcsapva az ütemhatárok láthatatlan, mégis tisztán érzékelhető pontjain. Néha közömbös kívülállóként is rápillantott, végigfutott a születő versen. A művész és ítéssz beszélgetéseibe burkolódzott. Belső vitái ellenére békés, a megértés, az egyetértés bensőséges pillanatain úsztak ezek a beszélgetések. Nem hallatszottak a pohártörő, a tehetetlenség szétfeszítő, a földhöz csapódó indulatok recsenve szikrázó hangjai. Mindketten tudták ez olyan írás, amit eddig csak kevésszer és csak keveseknek adatott meg leírni. A megtisztulás olyan ezer fok fölötti zománc-keményre égető tüze hozta, melyben csak az igaz, őszinte érzések képesek életben maradni, őrizve magukat annak, ki e tűz kínjait kiállva egyszer majd leírja őket. A billentyűk ujjhegyet csókoló kapkodó érintései, a bárdként sújtó betűkarok öntudatos fémes zajai nem zavarták. Úgy ölelték a keresztrímek mint féltékeny, de megbocsájtó szeretők karjai, szorítva fojtva az előző bűnökért, s simogató tuszkolással késztetve elkövetni a következőket a megbocsájtás kínok szülte gyönyörűségére vágyón. Minden ízét, sejtjét átadta e kiürítő, egék pokláig emelő érzésnek. Írt. Soha be nem teljesülő vágyak zenéjét itták a falak, gondosan visszaverve a torkából felszakadó rekedtség foltozta hangokat. Brillánsan csillogva nyertek értelmet az első pillanatban sántának tűnő verslábak is. Az érzelmek zuhataga ritmussá vált, ott pulzált ereiben. Lágyan csitult a feszültség a refrain hullámzásán. Feszésre szabott, a mindenséget hordozó sorok áradtak. A tudatosság s a spontaneitás áttűntek egymáson, amint a messzi rőzsetűz füstje beleolvad a hegyekről legördülő ködpamacsokba. Ujjongott, örült. Végre ledobta magáról az utóbbi idők agyat, szívet bénító bilincseit. Szembe mert nézni magával és a világgal is, vállalni tudta a fájó megismételhetetlenül elhibázott dolgokat is. Csodák szárnyán

szállt fülébe a hang, a verssorok végén szimmetriába fürdő rímek áhítata.

Lassan kiírta magát. Mint falba csapódó lövedék úgy halt el a sorvégi, a szokásosnál erősebben leütött pont hangja. Elkészült. Kinyújtotta derekát, a megfeszített görnyedt testtartás egy-két ropanással fáradtsággá oldódott. A megszokás rutinjával nyúlt az írógép papírtovábbító gombjához, — az egymásba kapaszkodó kerregő rekedt hang még sokáig kerengett feje felett.

Varjak szállnak így hótarkázta téli tarlók felett a vándorokra szórva a lemondás kereplő hangjait. Neki károgtak a varjak. Ujjai — szemének nem hitte el — idegesen tapogatták végig a matt fekete hengert. Az ájulás környékezte. Kifosztottnak, kismizmizettnek érezte magát. Remegő ujjai egyre követelőzőbb könnyörgéssel matatták a közönyös kemény gumihengert, mely felitta, magába szívta azt, ami egyes egyedül magyarázhatta, elfogadhatóvá tette volna a körülötte lévő pusztulást. A henger irigységgel ragaszkodott titkához. Nem adott vissza semmit, úgy érezte megszenvedett érte. Tiltakozása a kegyetlen, soha nem érzett bántás ellen csak hangjának kopogós, fémes sikolyokba pattanó színében jelentkezett. Hiába volt ez a pálcázottak üvöltését fülbe csengető hang, senki nem burkolta papírba, — az ütlegetől féltőn — megvédeni.

Az írógép üres volt.

A férfi a legyőzöttek megtört tekintetével nézett körül, a falaktól könnyörögte vissza a hangjával elszállt sorokat. Ujjai még mindig az alamizsnáért nyúlás csápos remegésével próbálták előcsalogatni művét a henger bőre alól. Hiába volt, egyedül maradt. A vers elszállt, nem hagyva maga után mást csak az elérhetetlenség, megismételhetetlenség ürét.

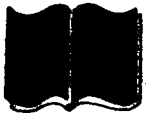
Sírni kezdett.

Orbán József, folyóiratunk műszaki szerkesztője. Főhivatásán kívül szívesen foglalkozik írással. Versei néhány napilapban már megjelentek. Újságunkban most először jelentkezik elbeszéléssel, melyet szívesen adtunk közre.

Szerkesztőség

VARGA E. KATALIN

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI

Sötét ruhás emberek városa

(Az 1981-es novellapályázat első díjjal kitüntetett írása.)

A feleségére gondolt, akit nyolc évvel ezelőtt féláljultán vitt a házába egy fonnyadt októberi délutánon, a narancsligetre gondolt, mely akkor a szögesdróttal farkasszemet nézett, és Rozára, aki a gyászos szeptemberi napokban is tarka ruhát hordott, abban is gyilkolták meg egy évvel később a fehér negyedben. És most újra szeptember közeleg és Afrikában ismét háború van.

A Lexington Avenue-nál lelassult a forgalom, és attól kezdve csak lépésben lehetett haladni. Bekapcsolta a rádiót: Kentucky Fried és Raid rovarirtót hirdettek. Az őszre gondolt, ami még alig érintette meg a várost. Európában ilyenkor már színes avárszőnyeg borítja az utcákat, Camilla puhán és nesztelenül lépked rajta, és órá, meg a gyerekekre gondol, de itt még sárugnai is alig kezdtek el a levelek. Miért van így? És miért látott mégis varjakat ma reggel is az Americas lámpaoszlopai körül keringeni? Először vasárnap pillantotta meg őket, a World Trade Center 107. emeleti ablakából. Viola éppen a vőlegénye nevét kereste a műanyag kulcstartók feliratain, melyeket egy dollár ötven centért árultak az ajándékbolt más giccsei között.

— Itt még az érzelmek is műanyagból vannak. — Panaszolta Viola kutatás közben. Azután valami olyasmiért könyörgött, hogy fényképezze le egy piros fehér kék színű hajónál, melyen azonban félreérthetetlenül az Egyesült Államok zászlója volt, de ő ekkor már meg sem próbált a lányra figyelni. Csak a varjakat látta odalent. Gyerekkorára emlékeztették ezek a jellegzetesen téli madarak. Így járták akkor is csapatokba verődve a hómezőket, alacsonyán szálltak, tekintetüket a szikrázó hidegbe meresztve, szürkén károgták a véget nem érő fehérséget. De augusztus végén mit keresnek itt?

A hanyatlással csak akkor kezdte összefüggésbe hozni ezeket, mikor a „Remus—1.” rendszámú gépkocsit meglátta az 59. utcáról bekanyarodni. A filozófus jutott eszébe, aki New Jerseyben kéredzkedett a kocsijába egy szerda délelőtt. Sötétvörös tógát viselt, melyet a derekán aranycsattos fekete övvel fogott össze. A városba akart bejutni mindenáron, de gyalog nem engedték át a Washington hídon. Nem az öltözéke miatt, ez bizonyos.

— Tempora mutentur. — Söhajtotta a filozófus. Aztán arról beszélt, hogy ő már tíz évvel előre megjósolta Pompei pusztulását, de az előljárók nem hittek neki.

— Verha velant. — Mondta ő megértően, aztán megállt a Grand Union előtt, hogy a filozófus kiszállhasson. A búcsúzásnál tökéletesen utánozta a másik mozdulatát, és nem lepődött meg a jelenet régimódiságán. Aki annyi mindent látott a világból, mint ő, megszokta már, hogy semmin se csodálkozzon.

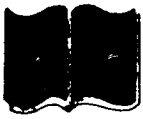
A katonai attaséval 11,30-kor kellett találkoznia. Húsz perccel korábban ért az étterembe. Sört rendelt, és valami olaszos spagettit vacsorára. Közben egy tábornoki kabátos férfit figyelt a szomszéd asztalnál. Az a csirkelábra emlékeztető jelvény volt a gomblyukába tűzve, mely egykor a vietnami háború elleni tiltakozás szimbóluma volt, és a sújtásos kabát-hoz sötétkék farmernadrágot és tornacipőt viselt.

— Mi az, Tonio, a Biztonsági Tanácsba kérsz? — Kiáltott felé csúfondárosan a fekete pincérlány.

— Thomas vagyok. — Tiltakozott a férfi.

A lány foga szikrázó fehér volt, mikor nevetett.

— Azok is csak vétózni tudnak ott, de semmi egyebet!

Az attasé pontosan érkezett. Gondterhelt volt. Csupa rossz hírt hozott, és miközben beszélt, idegesen firkálta a papírabroszon ajánlott rajzfeladatot. A pincérlány mosolyogva tette le a tányérokat.

— Egyszerű ez és szórakoztató. — Mutatott az abroszra. — Elkülönült pontokat látnak, melyek mindegyikének száma van. Ha ezeket emelkedő számsorban egy vonallal összekötik, értelmes ábrát kapnak. Ha a másik oldalra felírják a nevüket és a címüket, tíz megoldás után már szerepelhetnek a legközelebbi tombolánkban. Soha vissza nem térő alkalom a nyeresre!

— Érdekes. — Mondta szórakozottan a diplomata, de valójában nem figyelt oda. Ő viszont csak összegubancolt cérnagombolyagnak látta a pontok közt lehetséges vonalakat. Tudta, hogy jelenteni fognak valamit, de most még csak a párkák jutottak eszébe.

— Az a helyzet, hogy minden megtörténhet. — Suttogta az attasé komolyan. — A helyzet egyre bonyolultabbá lesz, mind politikailag, mind katonailag. Ha hinnék a csodákban, azt mondanám, most kellene Jézusnak megszületnie.

— Afrikában?

— Egész pontosan Délnyugat-Afrikában. — Elhallgattak. Valójában egyikük sem hitt már a csodákban. Ő a Washington Square szombat délutáni forgatagára gondolt. O'Day, a könyvtáros ajánlotta be a New York Egyetem rendezvényére. O'Day anarchistának tartotta magát. Még ma is arról beszélt, hogy ő és korosztálya kényszerítette a kormányt az indo-kínai háború befejezésére, és úgy látszott, hinni tud abban is, hogy a neutronbomba gyártását is leállíthatja a Fehér Házba küldött tiltakozó távirataival.

— Már Martin Luther King is megmondta, hogy nyomban kell cselekednünk, különben elveszünk. — Harsogta barna kockás nyakendőjét igazgatva. Ő a piros ruhás asszonyra gondolt, akit délen lőttek agyon egy évvel ezelőtt, de nem vesztette el a beszélgetés fonalát.

— Szegény Martin, el is pusztult belé. — Válaszolta O'Daynek színtelen hangon, de azért elment a Washington Square-re.

A rendőrök délután ötóra felé már egészen közel jöttek. A kábítószer hatása akkor mutatkozott ki legvilágosabban a lányokon. Elheverték a kövezeten, de testük még ritmusra rángatózott. Csak a rózsaszín ruhás Porto Rico-i lányok maradtak üdék és természetesek, amint a dobok és csörgők ősi, egyszerű élénkítőszerétől napfényes, kék egű hazájukba álmodták magukat.

De őt igazából mégsem a lányok érdekelték, és nem is a paródista, aki az elnök stílusában komikusan rángatta fejét és adócsökkentésről magyarázott egy összeverődött csoport közepén. Ő a fekete szmokingos prédikátort figyelte, aki a bibliából olvasott fel egy dobogó tezején. Az erősítő messzire sodorta a hangját, amelyet látszólag nem hallgatott senki, és az állványra erősített táblán „Mission to Africa” felirat hivalkodott.

— És hallgassátok Pál apostol levelét a szeretetről ... — Harsogta mikrofonjába a miszionárius.

— A szeretetről! — Kiáltotta feléje haragosan. — Vagy nem tudod, hogy Afrikában ismét háború van?

A miszionárius lenézett rá. Kicsit puffedt volt az arca, de nem hülye.

— A kommunisták mesterkedése az egész. — Mondta gépiesen.

Ő válasz nélkül továbbment. Tudta, hogy mindig ilyesmit mondanak. Így volt ez kétszáz évvel ezelőtt is, mikor az indián főnök tiltakozni próbált.

— Mi jobban ismerjük a világot. — Mondták. — Azért jöttünk, hogy megvédjük titeket, mert ellenségeitek alattomosak.

— A Közgyűléstől fogjuk kérni a konfliktus napirendre tűzését. — Mondta a diplomata. — Addig is az Alapokmány megfelelő rendelkezése értelmében ...

— Leopárd fog kijönni, elhiszed? — Vágott hirtelen a szavába.

A diplomata következtetni próbált:

— Nyugat-német harckocsi márka, nem-de?

— Nem! Én most csak erről az ábráról beszélek. Ha meghúzom a vonalakat, érteni fogod.

Megrajzolta. Az ábra azonban hiéna volt, nem leopárd.

— Dögevő. — Mormolta maga elé. — Holnap szeptember. És a varjak is ... És amott az a lány fekete bőszárú nadrágban, és a T-shirtjén hófehér betűkkel az a felirat: „Are you ready for death?”

Most a lány Thomas asztalához lépett. Felvette a műanyag poharat és kiitta belőle a Coca-Colát.

— Meghalt valakid? — Kérdezte Thomas.

— A láva, — súgta rekedten a lány, — betemette a várost, akkoris, ha senki nem akar

tudomást venni róla. 79-ben történt. Nem emlékszel? A házak, a bútorok, a kocsik épen maradtak, csak az emberek maguk pusztultak el. Köztük voltál te is! Még mindig nem emlékszel?

— Már 81 van. — Elenkezett Thomas, és az attasé is hozzá bólogatott.

Csak ő érzett valami furcsa megdöbbenést. Fizetett és indult. Már semmin nem gondolkozott. A cipőjét bámulta elmerülten. És nem lepődött meg azon sem, mikor, mielőtt a kocsiba beszállt volna, percekig tartott, amíg lerázta róluk a hamut.

VAK KÖLTŐK VERSEI

IHÁSZ KOVÁCS ÉVA

Lillának . . .

(Halálának ötödik évfordulójára virág helyett.)

Milyen messze vagy, s mégis
látlak,
áthidalsz mindent, s óceánnak
fordítod Arcod, s két, meleg
szemed;
emlékszik Rád az Emlékezet;
s Neved síró folyamok sodrán
visszarévül, s zeng, mint az
orkán;
— Óh, tán csillag vagy?
Nap-tiszta Lét?
Társak őriznek, s a szenvedés!

RÁCZ LILLA

(Thomas Wolf könyvének olvasásakor)

Nézz vissza angyal

Egy kő, egy falevél, egy
kapu . . .
Lásd, én is csak azt keresném,
s mindazt, mi régen elsüllyedt
már,
idézni, hívni szeretném.
A kapuk előttem ásítva,
kongva sorra bezárnak,
s a száműzetésbe nem kísér
más,
csak néma árnyak.
Milyen biztos volt az az öl,
amelyből jöttünk,

s védtelen, meztelen lélekkel
ide, a földre kerültünk.

Lásd, — bele a zárt szívekbe,
mint te — én sem láttam,
apám, testvérem szívét
nem ismertem, sosem találtam.

S mi minden hullott el
a földi útvesztőkön,
mert hiába fénylenek csillagok
ott fenn, az égi mezőkön.
Itt, szavak nélkül emlékezve
az elvesztett utat keressük:
egy kőről, egy falevélről
talán egyszer majd
felismerjük . . .

Talán lesz mégis kapu,
mely kinyílik előttem.
Hol? . . . Mikor? . . . Merre? . . .
Térj vissza szélsíratra
szellem . . .

Meghívó szilveszterre

1893. december 31-én 20 órától január 1-én 5 óráig szilveszteri bált rendezünk szövetségünk székházának földszinti helyiségeiben. Jegyek korlátozott számban kaphatók december 15-ig a szövetség portáján.

A belépő ára 60,— Ft, mely tartalmaz egy vacsorát — ami többféle hideg ételből szabadon választható — és egy üveg sört.

A jegyek tombolahúzáson is részt vesznek.

Külön tombolajegyek 6,— Ft-ért szintén a portán kaphatók.

Büfé, tánc! Minden kulturált szórakozást kedvelő érdeklődőt szeretettel vár a

rendezőbizottság

Közlemény

Örömmel értesítjük a budapesti sorstársainkat, hogy az SZTK-vényre felírt fehér botokat a továbbiakban budapesti és Pest megyei Szervezetünk irodájában válthatják ki; Budapest XIV., Május 1. út 47. Hivatalos órák: hétfőn, csütörtökön és pénteken 8—12 óráig, kedden 14—16 óráig.

BARNA ZOLTÁN

Beszámoló a szövetség zenei szakosztályának taggyűléséről

Október 2-án délelőtt 10 órai kezdettel zenei szakosztályunk taggyűlést tartott szövetségünk székházának nagy előadótermében. Jelen voltak: Németh Tamás elnök, Kirner Gusztáv titkár, Varró Attila jegyző, Barna Mária és Illés Rudolf elnökségi tagok. Hódi Marianna, a gyengénlátók iskolájának énektanára, dr. Szél Lajos, a központi elnökség tagja, Zsolnay Ágoston, a szövetség zenekarának karnagya, mint meghívott vendégek, valamint a szakosztály tagjai közül 30-an.

Napirendi pontok:

1. Elnöki megnyitó (Németh Tamás).
2. Titkári beszámoló (Kirner Gusztáv).
3. A működési szabályzat tervezetének megvitatása.
4. A szekcióvezetők megválasztása.

Németh Tamás üdvözölte a meghívott vendégeket, és kérte őket, hogy az ülésen hallottokról, a tapasztaltokról számoljanak be munkahelyükön, ezzel is elősegítve a különböző együttesek közötti kapcsolatteremtést, együttműködést. Felhívta a jelenlevő zenei szakosztályi tagok figyelmét, hogy az értekezlet fő célja a működési szabályzat tervezet megvitatása, jóváhagyása. Ez a szabályzat nemcsak a mának, hanem a jövő nemzedékének is kell, hogy szóljon, ezért nagy körültekintéssel, komoly odafigyeléssel kell dönteniük.

A Zenei Szakosztály elnökségének tapasztalata az, hogy az iskolában a vak gyermekek zeneközpontú oktatása, nevelése az utóbbi években megszűnt. Véleményünk

szerint ez a helyzet azért sajnálatos, mert gátolja a tanulók egészséges, kiegyensúlyozott lelki fejlődését. A zenetanulás célja nemcsak az lehet, hogy valakiből tanár vagy művész legyen. A muzsika hozzásegíthet bennünket környezetünk jobb megismerésének, megértéséhez. Segítségével könnyebben levelezhetjük belső szorongásainkat, feszültségeinket. Úgy gondoljuk, hogy korunk rohanó világában nekünk talán még nagyobb szükségünk van erre, mint látó embertársainknak.

A titkár röviden ismertette az elnökség egyéves munkáját. A vezetőség kidolgozta a működési szabályzat tervezet végleges szövegét és formáját. Megbízta Barna Zoltánt, hogy továbbítsa azt a Központi Elnökséghez véleményezés végett. Továbbá szétküldött közel száz adatlapot az ország területére azzal a céllal, hogy újra felmérje a Zenei Szakosztály tagjainak pontos létszámát, rögzítse annak foglalkozás szerinti összetételét.

Hozzászólások: Barna Mária elmondta, hogy Peskó György lemondása után Varró Attila zenetanárt bízták meg egyéves időtartamra a Homérosz Kórus vezetésével. Nagy szükség volna az iskolából kikerülő fiatalokra. Évek óta nincs utánpótlás. Valamilyen érthetetlen oknál fogva nem jönnek azok a fiatalok sem, akikről tudjuk, hogy az iskola énekarában több éven át énekeltek. A gyerekekben van a hiba, vagy máshol?!

Fehéregyházi Éva tanárnő szükségesnek tartaná zenei hangoskönyvtár létrehozását, elsősorban zenetanárok részére.

Illés Rudolf szerint a szórakoztató zenészeknek és a hangolóknak nehezebbé vált a helyzetük, nagyobb lett a konkurencia. Ez ellen csak állandó továbbképzéssel lehet védekezni.

Kirner Gusztáv kifogásolta a több éve húzódó hangszeres képzés hiányát, s ezzel indokolta, hogy a zenekar személyi összetétele 15 éve szinte változatlan. A fenti véleményeknek és aggodalmaknak a hozzászólók többsége is hangot adott.

A működési szabályzat tervezet egy módosítással a taggyűlés egyhangúlag elfogadta. Jóváhagyás céljából a Központi Elnökség elé utalta.

A szekcióvezetők megválasztása:

a) A zenetanárok vezetője Varró Attila. Helyettesek: Fehéregyházi Éva és Farkas Mátyás.

b) A szórakoztató zenészek vezetője: Illés Rudolf. Helyettesek: Lukács Sándor és Hanuska Béla.

c) A hangolók vezetője: Kovács Oszkár. Helyettesek: Buzás József és Táncos Lajos.

d) Az amatőr együttesek vezetője: Kirner Gusztáv. Helyettesek: Kovács Pál és Köteles György.

A szekciók célja a zenével, vagy a zenével kapcsolatos azonos foglalkozású tagok összefogása.

A beszámolóból látható, hogy sok a megoldásra váró probléma, van mit tennie a szakosztály vezetőségének és tagjainak. Ehhez kérjük a központi Elnökség erkölcsi és anyagi támogatását.

Gyertek fiatalok az amatőr együttesekbe!!!

Kirner Gusztáv
a Zenei Szakosztály titkára

KISS JÁNOS

A hormonokról

I.

Minden élő szervezet alapvető jellemzője, hogy állandóan kapcsolatban van az őt körülvevő környezettel. Ennek a kapcsolatnak az alapja az anyagforgalom. Ám a környezet állandóan változik, tehát ahhoz, hogy az élőlény fenn tudja tartani egyensúlyi állapotát, értesülnie kell ezekről a változásokról. Lényegében ezt a bonyolult működést nevezzük a biológiában szabályozásnak, vagy idegen szóval regulációnak. A külső környezetben bekövetkező változások lényegében mindig kémiai, azaz a molekulák szerkezetében és összetételében bekövetkező változások. Az élő szervezeteknek tehát ezeket kell érzékelniük. Ebből következik, hogy az ezekre adandó válasz is alapvetően mindig molekuláris jellegű változást fog előidézni. A magasabb rendű szervezetekben, így az ember esetében is kétféle szabályozást szoktunk megkülönböztetni. Az egyik a kémiai szabályozás, amelyet hormonális szabályozásnak is nevezünk. A másik szabályozási forma, az idegi szabályozás. A kettő között ma már tudjuk, hogy csak az információ áramlás sebessége jelent különbséget. Minden szabályozás lényege, hogy a szabályozandó változás visszahasson az őt szabályozó központra. Éppen ezért minden szabályozási mechanizmusnak három alapfeltétele van. Első: a sejt vagy az élszervezet érzékelje a külső környezetben bekövetkező változást. Második: hogy ez a változás vagy kémiai anyag, vagy elektromos információ (legtöbbször mind a kettő) formájában bejusson a szervezetbe és eljusson valamelyik szabályozó központba. Harmadik: a szabályozó központ amelynek fogadnia kell tudni a beérkezett információt, és ugyanakkor genetikai információ formájában tartalmaznia kell a szervezet optimális állapotára vonatkozó adatokat. Lényegében a beérkezett jelet, ezzel hasonlítja

össze, és attól függően hogy milyen az eltérés, igyekszik ehhez az optimális állapothoz megfelelő változásokat előidézni.

Minden sejt alapvető tulajdonsága, hogy képes különféle váladékokat, bonyolult szerves vegyületeket környezetébe bocsátani. Ezt a képességet csak egyes speciálisan differenciált sejtek vesztették el. Vannak olyan sejtek, amelyek a kibocsátott váladékot egy kivezető csövön meghatározott helyre továbbítják, az ezekből a sejtekből kialakuló mirigyszerveket külső elválasztású mirigyeknek nevezzük. Más sejtek váladékaikat közvetlenül a vérbe ürítik, az ezekből kialakuló szerveket belső elválasztású mirigyeknek nevezzük, a váladékaikat pedig egy külön szóval a hormonnal jelöljük. Szeretném azonban hangsúlyozni, hogy az emberi szervezeten belül sok olyan sejt található szétszórva a test legkülönbözőbb részeiben, amely az elmondottak alapján szintén hormonokat termel, és ezeket ugyancsak a szervezet keringésébe juttatja. Ezek a hormonok — például a prostaglandin — semmivel sem kisebb értékűek mint a belső elválasztású mirigyekben termelődők, sőt a szabályozási rendszeren belül is ugyanolyan fontos szerepet töltenek be, mint a már régebben megismert hormonok. A modern szemlélet alapján a vegyi szabályozás rendszerét egy egységes rendszernek kell tekinteni, amelyben nem döntően alá- és fölérendeltségi viszonyok, hanem egymással mellérendeltségi viszonyban levő szabályozási körök biztosítják a szervezet állandó alkalmazkodását a külső környezet változásaihoz. Természetesen az egyes szabályozási körökön belül megvan az alá- és a fölérendeltségi viszony is, ám az az elv már régen megdőlt, hogy a hormonális szabályozást valamilyen felsőbb szerv az agyalapi mi-

rigy vagy az idegrendszer irányítaná. Az alapvető irányító, bármilyen furcsán hangzik is, mindig a külső környezetben bekövetkező változás. Éppen ez a mellérendeltségi viszony teszi lehetővé, a megfelelő, mindig a pillanatnyi helyzet szempontjából legmegfelelőbb válaszok biztosítását.

A hormonok közül ma már nagyon sokat mesterséges úton is elő tudunk állítani. Ezzel lehetőség van a különféle szabályozási zavarok gyógykezelésére. Ám a kérdés sokkalta bonyolultabb, mintsem hogy egyes hormonok hiánya esetén a hormon bevitelével megoldanánk a különféle szabályozási zavarokat. A hormonális rendszerre igaz az az elv, hogy minden mindennel összefügg. Manapság amikor az emberek viszonylag könnyen jutnak gyógyszerhez nem ritka a különféle hormonok orvosi rendelés nélkül történő alkalmazása sem.

Nincs olyan gyógyszer, aminek ne lenne valamilyen mellékhatása. Ez a hormonokra, vagy a hormonokat tartalmazó gyógyszerekre még fokozottabban vonatkozik. Éppen ezért szigorúan tilos az ilyen készítményeket gondos vizsgálatok nélkül használni. Vonatkozik ez a hormontartalmú kenőcsökre éppen úgy, mint a fogamzásgátló gyógyszerekre. Az egyes mellékhatások közül nem egyszer jelentkezik súlyos anyagcserezavar, vagy bizonyos idegrendszeri hatások is. Minden hormon rendszeres alkalmazása mellé szigorú orvosi ellenőrzésre van szükség. A korszerű orvostudomány ma azt tartja, hogy szabad élni a hormonokkal gyógyítási vagy akár megelőzési (pl. fogamzásgátlás) céllal is, de nem szabad velük visszaélni. Egyes vélemények szerint a hormonok nem megfelelő alkalmazása hosszú távon beleszólhat a biológiai egyensúly kérdéseibe is. A sorozat következő részében röviden ismertetni fogom a legfontosabb hormonokat, és néhány szóval beszámolok az egyes hormonkészítmények alkalmazásával kapcsolatos kérdésekről is.

VÁRADI PÉTERNÉ

Nemcsak nők részére...

Valószínűleg mindenki számára hasznos tanácsokkal szolgál a következő cikk, melyet az IPM1983/IX. számában, V. Prozovorsz-kij tollából olvashatunk.

„Előtte”

Orvosi rendelőkben gyakran hangzik el a kérdés: Doktor úr! Egy orvosi cikkben azt olvastam, hogy a kalmopirint jobb éhgyomor-ra bevenni, mástól viszont azt hallottam, hogy étkezés utáni bevétel az előnyösebb. Kinek higgyek?

Módosítja-e a gyógyszer bevitelének időpontja a hatékonyságot és a biztonságot? Általában igen, de nem minden esetben. Vannak olyan készítmények, amelyeknek nem változik meg a hatásuk, bármikor veszi is be őket a beteg; de olyan igen „kényes” gyógyszerek is, amelyeket a gyomor sósava, illetőleg bizonyos tápanyagok tönkretesznek. Az eritromicin és a penicillin például hatástalanná válhat a gyomor savas környezetében, a tetraciklint pedig a tej közömbösíti: fehérjéi oldhatatlan vegyületet alkotnak a gyógyszer hatóanyagával.

Arra is van példa, hogy a fokozott mennyiségben termelődő emésztőnedv „elfogyasztja” a gyógyszert, s olyan helyzet áll elő, mintha a beteg nem is vette volna be. Arról nem is szólva, hogy jó néhány gyógyszer hatása szempontjából nem előnyösek a táplálék fehérjéi, zsírsai, szénhidrátjai, sói, savai és fémjei meg a napjainkban mind gyakoribb adalékanyagok, konzerválószerke, oxidációgátlók, stabilizátorok és színezékek, mert kölcsönhatásba lépnek a gyógyszer hatóanyagával, megkötik vagy lebontják az orvosságot. Ugyanakkor a gyógyszerek is elnyertelenül hatnak az emésztésre és a tápanyagok felszívódására.

VISSZATÉRVE A KÖZKEDVELT KALMOPIRINRE,

tudni kell róla, hogy ez a gyógyszer ingerli a tápcsatorna nyálkánárttyáját. Ezt nemcsak a tablettaszétrágása utáni szájégés jelzi, hanem az is, hogy fokozza a gyomorban a sósav kiválasztását, s ekkép előmozdítja a fekélyképződést! A kalmopirint tehát nem jó csapvízzel bevenni. Akkor járunk el helyesen, ha valamilyen lúgos ásványvízzel vagy a gyomorsavat semlegesítő folyadékkal vesszük be. A lúgos hatású oldatokra érzékeny betegek pedig igyanak hozzá tejet.

Azok a betegek, akik kúraszerűen, hosszabb ideig szedik a kalmopirint, és kellemetlenül sok gyomorsavuk lesz tőle, térjenek át az étkezés alatti bevételre. A tablettát lehetőleg ne egészben nyeljük le, hanem előbb kanálban vagy pohárban törjük porrá, s adjanak hozzá egy kis vizet. Egyébként — néhány kivételtől eltekintve — ez a leghelyesebb módja mindenféle tablettá bevitelének. Mi számít kivételnek?

Azok a tabletták például, amelyeknek a hatóanyagát azért zárják speciális burokbba, hogy ne érintkezhessenek a gyomorsavval, illetve a gyomor falával. De egészben kell lenyelni a kapszulás gyógyszereket is, amelyekből a kapszula feloldódásakor szabadul ki megfelelő sebességgel a hatóanyag. A gyógyszeresedés egyik alapszabálya, hogy — ha csak az orvos másképpen nem rendel — minden tablettát vízzel vagy teával vegyünk be. Kivétel a már említett kalmopirin,

továbbá az eritromicin és a fenobarbitál, amelyeket lúgos hatású ásványvízzel, vagy tejjel vegyük be, a koffeint és a teobromint ellenben savas folyadékkal; a vasat tartalmazó gyógyszereket savas készítményekkel együtt szedjük.

Nézzünk most néhány példát arra is, hogy milyen gyógyszereket kell étkezés előtt, alatt és után bevenni.

ÉHGYOMORRA AZOKAT

a készítményeket adjuk, amelyek-től elvárjuk, hogy gyorsan hassanak. Halaszthatatlan segítségnyújtás esetén

KÖZBEN,

ugyanis fontos szempont, hogy a gyógyszer minél előbb felszívódjék, s a vérben a kívánt töménységben jelenjen meg a hatóanyag. Ilyenek például a szív táji szorító fájdalmat megszüntető, nitroglicerint tartalmazó készítmények. De étkezés előtt kell bevenni a gyomorhurut és savasság elleni szereket csakúgy, mint a sokféle, keserű ízű gyógyfűből készült étvágygerjesztőket. Már Pavlov is megfigyelte, hogy a keserű szájíz sajátos reflexeket kelt a gyomorban és a bélben, ha tehát ilyen orvosságot veszünk be, nem kell sietni a lenyelésével. Az étkezés előtt öt-tíz perccel kiváltott reflex növeli az emésztőnedvek kiválasztódását, a gyomor meg a bél mozgását. Ebből a szempontból az ezerjófű, az üröm, a pitypang és a szurokfű párlata kitűnő hatású. Az epehajtó szereket szintén étkezés előtt kell bevenni. Ismeretes, hogy az epe folyamatosan termelődik a májban, s az epehólyagban halmozódik fel. Innen a vékonybél kezdeti szakaszába, a nyombélbe ürül ki a tartalma, melyet táplálék jut oda a gyomorból. Bizonyos emésztési zavarok esetén jó hatású, ha még mielőtt a táplálék a bélbe jut, megfelelő emésztési környezet jön létre a nyombélben; ezt idézik elő a nyombél falára ható gyógyszerek is. Közülük a magnéziumszulfát a legismertebb és legkedveltebb vegyület, amelyet általában ásványvízben

szoktak bevenni. Étkezés előtt fogyasztandók a hasnyálmirigyben képződő enzimeket pótló készítmények is, amelyeknek nemcsak idejében el kell jutniuk a nyombélbe, hanem arra is ügyelni kell, hogy a később — az emésztés megkezdődésekor — fokozott mennyiségben termelődő gyomornedv ne tegyen kárt bennük.

AZ ORVOSSÁGOK MÁSIK CSOPORTJÁBA

azok a gyógyszerek tartoznak, amelyeket étkezés alatt kell bevenni. Ezek az emésztőenzimet és sósavat tartalmazó készítmények tudniillik segítkeznek a gyomornak a táplálék megemésztésében. A komplett emésztőnedvet és epét tartalmazó készítményeket szintén a táplálékkal együtt kell bevenni, miként akkor esedékesek a gyomor és a bél renyheségét megszüntető gyógyszerek is. Ilyeneket szennalevélből, bengékéregből, rebarbaragyökérből készítenek. Étkezés után szedjük azokat a sok telítetlen zsírsavat tartalmazó gyógyszereket — ilyen például az F-vitamin —, amelyek gátolják az érlelmeszesedést. Az izgató hatású F-vitamint negyedórával étkezés után kell bevenni, mert a felszívódásához nemcsak zsírbonító enzimre van szükség, hanem epére is, ami csak az emésztés megkezdődése után áll rendelkezésre a nyombélben. Hasonlóképpen a zsír és epe mozdítja elő a zsírban oldódó vitaminok (az A-, a D-, az E- és a K-vitamin) felszívódását. A főként a sárgarépaiban és a sütőtökben fellelhető karotin — az A-vitamin előanyaga, a gabonacsírában, a zabpehelyben és a hajdinakásában levő E-vitamin és a káposztában, a spenótban és a paradicsomban előforduló K-vitamin azonban csak akkor hasznosul megfelelőképpen, ha egyidejűleg zsírt vagy olajat is fogyaszt az ember. Léteznek végezetül olyan savasság elleni szerek — ilyen például a szójababkarbóna —, amelyeknek a bevitelét úgy kell időzíteni, hogy a gyomor már üres legyen, azaz egy-két óra elteltén az étkezés után. A

beteg általában megérzi, hogy mikor kell bevennie az orvosságot, mert a gyomorsav folytatódó termelődése miatt égni kezd a gyomra. Minthogy jelenleg több ezer különféle kémiai összetételű gyógyszer van forgalomban, ajánlatos az orvost olyan esetben is kikérdezni a

gyógyszer szedése felől, amikor a legfontosabb tudnivalók rajta vannak az orvossághoz mellékelt ismertetőn. Ha tudniillik nem megfelelőképpen szedjük, előfordulhat, hogy a legkitűnőbb készítmény sem váltja be a hozzá fűzött reményeket.

BACSIK LÁSZLÓ

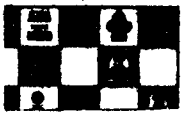
Magnósoknak - magnóról

Azok után, hogy jó néhány alkalommal foglalkoztam a magnetofonok szalagsebességét meghatározó szerkezetének ismertetésével, pontosságának lényeges voltával, legutóbb egy mellékesnek tűnő szerkezetről kezdtem írni. A magnetofon mechanikájának ez az eleme teker-cselés közben a felvételi-lejátszási sebességet nagyban meghatározó tengelycsonttól, a fejektől és a fontosabb szalagvezetőktől eltávolítja a szalagot. A kazettás készülékeknél úgy, hogy a kazettában tulajdonképpen állandó pályán mozgó szalagtól eltávolítja ilyenkor ezeket a kopásra kényes elemeket, az orsó-soknál pedig egy külön szerkezet emeli el és tartja távol tőlük teker-cseléskor a gyorsan futó, igen erősen koptató szalagot. Régebben hosszan részleteztem, mennyire fontos a hangminőség miatt a szalag és a fejek egymáshoz viszonyított helyzete felvétel-lejátszásakor. Emiatt igényesebb készülékekben a fejek és a közvetlen környezetükben levő vezetők helyzete stabil. Tekercseléskor vagy egy mechanikus karrendszer, vagy egy elektromágneses kiemelő távolítja el tőlük a szalagot. A kiemelő anyaga erősen kopásálló. Az érdekesség kedvéért megemlítem, hogy egy stúdiomagnónál ezt üvegből próbálták kivitelezni. Ez, a nagy sebességgel futó szalagot a dörzshatás miatt annyira feltöltötte statikus elektro-

mossággal, hogy az egy közeli fém vezetőelem felé szemmel látható szikrákkal sült ki, az erősítőjéből ilyenkor jókora pattogások kerültek a hangszóróba.

Vannak magnetofonok, melyeknél lehetővé tették a teker-cselés közbeni behallgatást, vagyis hogy a szalag ilyenkor is érintkezhet a lejátszófejjel és így például a zeneszámok közti szüneteket meghallva könnyebbé válik valaminek a megkeresése. Az eddigiek ismeretében elképzelhetjük, hogy a fej élettartama miatt ezt az üzemmódot miért célszerű lehetőleg csak ritkán használni. A szalagmagnesezettség által a fejben keltett feszültség nagysága függ az elhaladási sebességtől. Ha a szalag a teker-cselés sebességével halad el a fejrész előtt, az erősítőbe igen nagy feszültség jut, jóval nagyobb is lehet, mint amit az torzítás nélkül erősíteni képes.

Ezt a torz hangot nemcsak hallani kellemetlen, de az erősítőt és a hangszórót is túlzottan igénybe veszi. Ha fejhallgatóval hallgatjuk, annak az amúgy is halláskárosító hatását jelentősen megnöveli. Van egy használati módja a magnetofonoknak, amikor ugyan nem teker-cselési, de a szabványost meghaladó sebességgel hallgatjuk a szalagon levő felvételt. Ez az úgynevezett diktafon üzemmód, legközelebb erről fogok írni.

MOLNÁR ISTVÁN

Nemzetközi sakkverseny Budapesten

Az év elején a sportkör és a sakkosztály vezetősége ismét napirendre tűzte azt a régóta dédelgetett álmot, hogy jelentős nemzetközi sakkverseny megrendezésére kerüljön sor Budapesten. Az elhatározást rövidesen tettek követték. Sikerült megszerezni az OTSH és a Vakok és Gyengénlátók Sportbizottságának jelentős anyagi és erkölcsi támogatását.

Meghívásunkra kedvező válasz érkezett Eszékéről, Bécsből, Lőcséről, Bulgáriából. Megkezdődhettek a versenyzők elszállásolását, étkeztetését, a mérkőzések lebonyolítását egy helyen biztosítani. A Békásmegyeren lévő ÉVM Munkásszállás megfelelő kulturált környezetet, szállást adott. A többi igen fontos részletkérdés megoldása után, mint pl. tolmácsok, versenybíró, díjak stb. végre augusztus 6-án lázas izgalommal, de nyugodtan várhattuk külföldi barátainkat, régi ismerőseinket.

Az első fordulót augusztus 7-re tűztük ki. Budapest első csapatának ez volt az összeállítása: Rév, Erős, Nemes, Auffenberg, Hosszú. A második csapaté: Kovács, Dénes, Batthányi, Voján, Lévai. Az eszéki csapat így állt fel: Dragun, Grahovác, Pehár, Spehár. Bolgár válogatott összeállítása: Atanaszov, Hinef, Patev, Dimitrov. Ausztriáé: Tiefenbacher, Pateiner, Zipkó, Angerer. Lőcséé: Holesták, Skultéti, Kovács Imre, Zacnik.

Ezt a jelentős nemzetközi eseményt felhasználtuk arra, hogy megemlékezzünk az 1981-ben elhunyt Zichó József sakk-társunkról. Így versenyünket is róla neveztük el „Zichó József emlékverseny”-nek. Jól ismert, hogy egyike volt a sakkosztály megalapítóinak, mintegy 35 évvel ezelőtt és kezdeményezője nemzetközi kapcsolatainknak. A verseny megnyitó ünnepségén Dénes

József sportköri elnök emlékezett meg az elhunyról. Ezután Zichó Józsefné üdvözölte a résztvevőket és hivatalosan megnyitottak nyilvánította a versenyt.

Az első fordulóban, irányított sorolás következtében a két hazai csapat került szembe egymással, míg Ausztria a bolgár válogatottal, Lőcse Eszékkal játszott.

A verseny részletes leírása előtt szót kell ejtenünk egy itt alkalmazott különleges szabályról. Független játzmákra nem kerülhetett sor, megfelelő idő és versenyterem hiányában és azért sem, hogy a külföldi játékosoknak maradjon szabad idejük is, emiatt megoldást kellett találni a játzmák tábla melletti gyors befejezésére. A látók közötti nemzetközi versenyeken használt módszert alkalmaztuk, időellenőrzés után 15—15 percet visszatoltuk az órát és akkor be kellett fejezni a játzmát a következő időellenőrzésig. Aki így túllépte a gondolkodási időt, vesztett, vagy ha az ellenfélnek nem maradt matt-adó anyagi ereje, úgy döntetlenül végződött a játszma. Az alap gondolkodási idő 2,5 óra volt 50 lépés mellett. Az egész verseny alatt csak néhány játszma fejeződött be így, a többi az 5 órás játékidő alatt „normál módon” ért véget.

A „hazai mérkőzésen” az első csapat győzött 2,5—1,5 arányban. Rév viszonylag könnyen nyert Kovács ellen, Erős, Dénest verte; Nemes—Voján játszmája döntetlenül ért véget, míg Auffenberg némi meglepetésre alulmaradt Lévaival szemben.

Bulgária biztosan győzött 3,5—0,5 arányban, Ausztria ellen. Itt kitűnt Atanaszov, aki sötéttel érdekes játszmában nyert Tiefenbacher ellen. Eszék is biztosan verte Lőcsét, ugyancsak 3,5—0,5 arányban. A második fordulóban

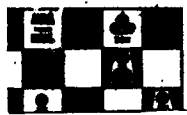
első csapatunk Ausztriával találkozott. Rév, Erős, Nemes játzmái viszonylag nagyobb küzdelem nélkül érték döntetlenül véget, míg Auffenberg megverte Angerert. Második csapatunk viszont csalódást keltett, nagyarányú vereséget (3,5—0,5) szenvedett a nem túl erős lőcsei csapat ellen. Sajnos Kovács kihagyott egy szépségdíjas vezéraldozatot Holesták ellen és az eredmény csak döntetlen lett. Dénes nyert állást rontott el és Batthányinak, Lévainak sem kellett volna veszítenie. A forduló rangadója kétségtelenül a Bulgária—Eszék volt. Ez 3—1 arányban a bolgárok javára dőlt el és ezzel előreláthatóvá vált a bolgárok végleges győzelme a tornán. Atanaszov izgalmas játszmában nyert Dragun ellen. Hinef szerencsével, míg Dimitrov reálisan győzött. A harmadik táblán nyert csak az eszéki Pehár.

A harmadik fordulóban az első csapatunknak rangadója volt a bolgárok ellen. Rév igen izgalmas játzmát váltott Atanaszovval. Az áldozatok és ellenáldozatok váltogattak egymást. A viharok elcsendesülése után a végjáték döntetlen színezetű volt. Ekkor azonban Rév néhány időzavaros hibát vétett és ezt Atanaszov kihasználta. Erős magabiztos játékkal sötéttel is megverte Hinefet. Sajnos Nemes vesztesre rontotta állását a „rájátszásban” Patev ellen. Auffenberg igen bonyolult játzmát vívott Dimitrov ellen, nyeresre is állt, de végül döntetlen lett az eredmény. Így alakult ki az 1,5—2,5 arányú vereség.

Második csapatunk viszont bravúrosan 2—2-t ért el Eszék ellen, sőt akár nyerhetett is volna. Dragun ugyan simán megverte Kovácsot, Dénes azonban megnyitási hiba után erélyes játékkal legyőzte Grahovácot. Batthányi is győzött Pehár ellen, utóbbi elnézte ellenfele csapdáját. Voján viszont a rájátszás áldozata lett, döntetlen állásban.

Az Ausztria—Lőcse mérkőzés minden izgalmat nélkülözött. Mind a négy játszma gyorsan döntetlenül végződött.

Három forduló után a bolgár csapat vezetett 9 ponttal, Eszéknek és első csapatunknak 6,5 pontja volt egyaránt, Lőcse következett 6 ponttal, a sort második csapatunk és Ausztria zárta 4—4 ponttal.

A negyedik fordulóban első csapatunk kitett magáért és 3,5—0,5 arányban verte Lőcsét. Rév az egész verseny egyik legizgalmasabb játsz-májában verte meg Holestákat. Csak Nemes remizett Kovács Imrével. Sajnos a második hely megszerzése még átmenetileg sem sikerült, mert az eszékiek lelépték Ausztriát 4—0-ra. Itt különösen ki-tűnt Dragun, aki fantasztikus győz-niakarással megverte Tiefenbach-ert időellenőrzés. utáni gyorsjá-tékban, döntetlen állás mellett. Hiába ajánlotta a döntetlent az osztrák, Dragun azt még gyaloghát-rányos, de kedvező királyállású po-zícióban elutasította.

A bolgár csapat kisebb küzde-lemben 3,5—0,5 arányban nyert második csapatunk ellen. Egyedül Batthányi remizett. Vojánnak és Lévainak voltak. döntetlen esélyei, de hibáztak. Az utolsó forduló előtt Bulgáriának 12,5 pontja, Eszéknek 10,5, első csapatunknak 10 pontja volt.

Az utolsó forduló tétje a máso-dik hely megszerzése volt a Buda-dapest I. és az Eszék közötti mér-kőzésen. Amelyik csapat nyer, az a második, Bulgária első helye már be volt biztosítva. A számunkra fontos mérkőzés nem indult ros-zsul. Rév tartotta magát Dragun ellen, Nemes gyalogot nyert Pehár ellen és Auffenberg is kisebb ál-lásléonnyre tett szert. Az Erdős—Grahovác játszmában rendkívüli bonyodalom állt elő, mindkét oldalon több tiszt állt ütésben. A későbbiek során azután Rév egyet-len passzív lépése elég volt Dra-gunnak ahhoz, hogy a végjátékban döntő előnyre tegyen szert, ellenfe-le minden találékonysága ellenére is. Erős felülkerekedett ugyan, de a vezérvégjátékban Grahovác ép-pen tartani tudta a döntetlent, Ne-mes viszont, sajnos durva hibákkal elveszítette a gyalogvégjátékot a „rójátszásban”, pedig az nyerve

volt részére. Auffenberg is kien-gedte ellenfelét, nem vette észre a kedvező lehetőségeket és így végül is nagyarányú 3—1-es vereséget szenvedtünk, holott meg is nyer-hettük volna a mérkőzést.

Második csapatunk 2,5—1,5 arány-ban maradt alul Ausztriával szem-ben. Dénes nyerő állásban éppen akkor áldozott, amikor az nem volt jó. Batthányi is rontott. Voján dön-tetlent ért el. Az egyetlen győzel-met Lévai aratta.

Bulgária könnyen verte Lőcsét 3—1-re. Ezek után a verseny vég-eredménye a következő volt:

1. Bulgária	15,5 pont
2. Eszék	13,5 pont
3. Budapest I.	11 pont
4. Lőcse	7,5 pont
5. Ausztria	6,5 pont
6. Budapest II.	6 pont

A bolgár csapat győzelme telje-sen megérdemelt. Kitűnt Atanaszov, aki az első táblán 100%-ot ért el és ilyen teljesítménnyel egyedül maradt a mezőnyben. Dimitrov is igen jó eredményt, 4,5 pontot pro-dukált. Ha ehhez hozzáteszük, hogy az igen erős Mitev otthon maradt betegség miatt, úgy láthat-juk, hogy a bolgár olimpiai csapat nagyon erős.

Eszék csapata a második hely ellenére némi csalódást keltett. Hiányzott az együttesből a szintén otthon maradt Cajzler.

Mindkét csapatunkról itt most csak annyit, hogy igen sok nyeres-re álló partit nem sikerült meg-nyerni, több döntetlen állást pedig elveszítettünk. Ennyi pontot nem lehet büntetlenül kiszórni egy rö-vid versenyen. Egyénileg Erős tűnt ki 4,0 ponttal, de Rév teljesítmé-nye jó az első táblán 2,5 ponttal, Auffenbergé 3 ponttal. Elfogadha-tó Lévai 50%-os eredménye is. Összegezve: itt is kitűntek a ma-gyar játékosok fogyatékoságai, tak-tikai hibái.

Lőcse és Ausztria teljesítménye nagyjából a papírformának megfe-lelő. Végeredményben jó, hasznos verseny volt, alkalmas arra, hogy a tapasztalatokat elemezve tovább készüljünk az olimpiára.

Úgy gondolom, szerénytelenség nélkül állapíthatjuk meg, hogy a verseny rendezése jó volt. Ezt kül-földi vendégeink is elismerték, méltányolták a búcsúnapon. Csak az egyik osztrák játékos jegyezte meg, hogy a legközelebbi ilyen verseny-re hívjunk meg győnge csapatokat is.

A verseny záróbankettje is jól sikerült. Az első három csapat ér-tékes serleget vett át és minden játékos megkapta a Zichó József emlékszerény emléklapját. A díja-kat Zichó Józsefné adta át a győz-tes csapatoknak.

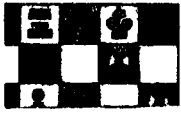
Az a véleményünk, hogy jól si-került találkozó volt, amelyet ér-demes volt megrendezni. Jó lenne ezt megismételni a jövőben, akár részünkről, akár a külföldiek részé-ről, esetleg úgy, mint a Duna Kupát.

A játszmákat igyekszünk bulletin formájában kiadni ez év során, hogy ezzel is maradandóbbá tegyük a versenyt.

Finnországban jártunk

Pécs testvérvárosa a finnországi Lahti. Kapcsolatunk az ottani vá-rosban működő vakok szervezeté-vel 1980-ban kezdődött. Az év augusztusában a vakok és gyengén-látók Baranya megyei szervezeté-nek elnöke és titkára két hetet töltött Lahtiban. 1981 májusában testvérvárosunkból három sorstárs érkezett kététhetes pécsi látogatásra. Ezt követően meghívtak bennünket a városukban működő vakok szer-vezete fennállásának 40. évforduló-ja alkalmából rendezendő ünne-p-ségre.

Megfelelő előkészületek után 1983. augusztus 19-én indultunk el a hosszú útra. Megyei szervezetünk négy tagja és két kísérője, vala-mint egyik társunk kislánya vett részt a látogatáson. Másfél napi utazás után érkezünk Lahtiba, ahol nagyon kedvesen és sok sze-

retettel fogadtak bennünket. Az állomásról ki-ki vendéglátójával hazatért, ezzel megkezdődött kétéhetes, néha nagyon is aktív pihenésünk. Másnap valamennyien Lepolába mentünk, ahol éppen akkor zajlott a vakok atlétikai bajnoksága, amelyet évente két alkalommal rendeznek meg. Lepola egy kis tó partján fekvő helység, Lahtitól 8 km-re. Itt van a vakok kulturális és sportközpontja, valamint más természetű rendezvények otthona is. Az érintettek az idén vették birtokukba a létesítmény új épületét, amelyben egyebek között konyha, klubhelyiség és szauna is van. Az épület mellett szabadtéri színpadot is találunk. Az atlétikai versenyen Lahti csapata győzött velük együtt örültünk a sikernek.

A következő nap reggelén Helsinkibe utaztunk, ahol két napot töltöttünk. Legfőbb célunk a vakok központi székházának megismerése volt. Az épületben többek között nyomda, rehabilitációs osztály, segédeszközök osztálya működik. Érdekes volt számunkra, hogy ebben az épületben folyik más testi fogyatékosok rehabilitációja is — nemcsak a vakoké. Ott-tartózkodásunk alatt megfigyelhattuk azt a tevékenységet, amelyet a csökkent munkaképességű emberek érdekében végeznek.

A segédeszközök osztályán legjobban talán az olyan tárgyakat csodáltuk meg, amelyek hazánkban nem ismertek. Így pl.: vak gyermekek részére mesekönyvek, cukorbeteg sorstársak számára fecskendő és egy „lukutv” nevű készülék, amely gyengénlátóknak nyújt nagy segítséget televíziónézéshez.

Az intézmény alagsorában természetesen szauna is működik, melyet mi is örömmel vettünk igénybe, hiszen többünknek ez volt az első szaunázása. Megtekintettük még a vakok szakiskoláját, ahol a felnőtt sorstársakat tanítják különböző szakmákra. Ott megnézhettük a Versa braille nevű segédeszközt és egy olvasógépet, mindkettőt az oktatásban használják.

Hosszabb-rövidebb séták során ismerkedtünk Helsink városával. A

kikötő és a Sibelius- emlékmű valamennyiünket megfogott szépségével, monumentális voltával.

Programunk további részében Lahti város polgármestere fogadást adott a városházán. Azt követően baráti összejövetel volt Lepolában, ahol ismét tanúbizonyságot tettek kedvességükről.

Újabb autóbuszos kirándulás következett, amelynek során Jyväskylä városát és az ott működő vakok iskoláját tekintettük meg. Ez az intézmény a múlt század végén létesült és 1972 óta állami kezelésben van. Ezen a kirándulási napon az időjárás nem kedvezett, esős, hideg volt. Vendéglátóink szerint pedig különösen szép idő volt egész ott-tartózkodásunk idején.

Augusztus 27-én délben kezdődött a Lahti szervezete fennállásának 40. évfordulójára rendezett ünnepség. A jubilálókat megajándékoztuk, mire ők azt viszonzták. A délután énekléssel, beszélgetéssel, kellemes társalgással, jó hangulatban telt el. A következőkben még egy kirándulást szerveztek a részünkre, amelyen résztvettek a lahti sorstársak is. Utunk Hämeen-

linnába, Häme megye székhelyére vezetett. Az autóbuszos városnézés a vár és a Kana järvi falumúzeum megtekintése követte. Fáradtan, de élményekben egy igen gazdag útról tértünk vissza Lahtiba. A sok program között jutott idő Lahti város és környékének megismerésére is. Testvérvárosunk 90 000 lakosú. A település egy nagy tó partján, dimbes-dombos tájon fekszik. Lahti nagy kiterjedésű város. Gyakran találkoztunk a település központjától nagyon távol eső helyen levő családi házakkal, kertes házak csoportjával. Felkerestük a sportcsarnokot, és a híres sűrűgrásncot. Az utolsó napon Hollolába mentünk, melynek híres temploma kb. 1600 éves.

A finn emberek nagyon barátságosak, kedvesek, előzékenyek és udvariasak, mindezeket tapasztaltuk vendéglátóinknál is valamennyi helyen. Ottlétünk egész ideje alatt éreztük őszinte, szívből jövő szeretetüket, gondoskodásukat, amellyel körülvettek bennünket és ez mindennél többet ért.

Dlusztus Ágnes

Úttörő élet

Emlékezés

Néha kell, hogy visszaemlékezzünk. A múlt ismerete, a jelent teszi szebbé és gazdagabbá. Az emlékezés idézi fel Gábor József tanárt is.

A Vakok Általános Iskolájában közel másfél évtizedig tartott munkássága, mely nem múlt el nyomtalanul diákjai és kollegái lelkében.

Magyar irodalmat és nyelvtant tanított. Az irodalom szeretetét valamennyi tanítványába igyekezett beleplántálni. Érdeklődéssel figyelték tanítványai irodalmi munkásságát is. Nagy türelemmel és hozzáértéssel segített diákjainak a ver-

sek értelmezésében és színpadi elmondásában.

A vakok szövetségében is aktív szervező volt. Az akkori Budapesti Szervezet elnöki tisztét is betöltötte. Az irodalmi szakkört is itt vezette nagy hozzáértéssel. Sokakat indított itt is el az irodalom szeretete felé. Vonzódott a zenéhez is.

Jó kedélye és vidám optimizmusa miatt a tanárok, a diákok és kollegák egyaránt szerették.

Immár húsz éve, hogy elvesztettük, e rövid megemlékezés szeretné feleleveníteni valamennyiünkben derűs, nagytudású egyéniségét.

Finta István

NAPÓLEON

Egy férfi, aki Napóleonnak képzelet magát, az elmeorvosintézetbe jut. Ott hosszasan gyógykezelik. Végül, több év elteltével az ápolók örömmel viszik a hírt a főorvosnak arról, hogy a beteg már nem képzelődik, tudja, hogy ő nem Napóleon. Ennek a főorvos is nagyon megőrül és kihallgatásra kéri az immár gyógyult beteget.

— Na, ki Ön? — kérdezi tőle.

— Főorvos úr! Hiszen tudja jól, hogy Kovács Jánosnak neveznek.

— Szóval már nem Napóleon?

— Nem bizony, és nem is voltam az soha.

Erre a főorvos lehalkított hangon, szinte suttogva kérdezi meg:

— Akkor vajon miért hozták ide Szent Ilona szigetére?

ÉLETBÖLCSESSÉG

— Aki nem tesz meg semmit a szerencséjéért, az könnyen elszalaszthatja! — mondta a hölgy és tovább keresgélte az igazgyöngyöt a kagylókonzervben.

AZ AUTÓVEZETŐ

Ketten ülnek az autóban. Az utas már rettenetesen fél, mert a vezető az egyik meggondolatlanságot a másik után követi el. Amikor az teljes sebességgel behajt az egyirányú utcába, természetesen a forgalommal szembe, rémülten kiált fel!

— Ember! Hogyan kaphatott maga jogosítványt?

— Nem is tudom, mert én is éreztem, hogy nem tudok vezetni. Fogadtam is a vizsgáztatóval egy ezresbe, hogy megbukom a vizsgán.

AZ ÁLLHATATOS RENDŐR

Amit az ember elkezdett azt be is kell fejeznie — gondolta magában az állhatatos rendőr és a forró nyomot követte egészen a jéghideg Északi Sarkig.

NÉV ÉS A SORS

Egy falusi temetésen a pap dicseri a megboldogultat:

— Nem véletlenül volt a neve Győző: Mert harc az élet és Ő ebben a harcban nap, mint nap győzedelmeskedett!

A gyásznap között az egyik feketébe öltözött férfi félhangosan mormolja:

— No, isten ments attól, hogy engem is ez a pap búcsúztasson.

— Miért? — kérdi a szomszédja.

— Engem Próbáld Bélának hívnak.

NAGYLÁBŰ NŐK

Két férfi a nőkről beszélget.

— Az aszonyok sokkal hősiesebben viselik a fájdalmakat, mint a férfiak — jelenti ki az egyik.

— Ön talán orvos?

— Nem! Cipőkereskedő vagyok.

KIÁLLÍTÁSON

A megrökönyödött látogatók hosszasan szemlélik a kiállított képeket, amelyeknek valóban nincsen semmi értelmük. Az egyik, műveltségét fitogtatni kívánó hölgy így sóhajt fel:

— Csak azt nem tudom, hogy a művész napfelkeltét, vagy naplementét akart-e ábrázolni?

— Biztosan naplementét — mondja a másik bennfentesen —, mert a művész déli tizenkettő előtt sohasem kelt fel.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSON

Egy réges-régi királynő ódon kastélyát mutatják a spanyol gyerekeknek. Az idegenvezető tanár lelkesen magyaráz.

— Ez volt Örült Johanna — a nép hívta így a királynőt — lakosztálya. Itt, ebben a nagy teremben fogadta a külföldi követeket szinte naponta, itt aludt minden éjszaka és itt, ebben a kis szobácskában fürdött minden nap.

— Minden nap? — kérdezi hitetlenkedve a kis Pablo.

— Csitt! — szól rá az osztálytársa — hát nem hallottad, hogy örült volt.

Üdültetési tájékoztató

Értesítjük olvasóinkat, hogy szövetségünk boglárlellel üdülőjének felújítása jelenleg is folyik. Az 1984. júniusára kitűzött határidő teljesítése előre nem látható, ezért bizonytalan, hogy 1984-ben szervezhetünk-e ott üdültetést.

Kérjük, hogy akik beutalást szeretnének igényelni, jövő év februárjában szíveskedjenek a területileg illetékes megyei szervezetnél érdeklődni.

Mivel bizonytalan az üzemeltetés megkezdése, ezért az NDK-beli jutalomüdülés és a lengyelországi csereüdülés megszervezésére nem kerülhet sor.

A 70 személyre érvényes SZOT-beutaló 1984. májusban rendelkezésünkre áll. A beutalók elosztása — a létszám területi elosztása alapján — a megyei szervezetek javaslatára történik. Az igénylések elbírálása a SZOT üdültetési szabályzata alapján lehetséges.

Az alábbi beutalók állnak rendelkezésünkre:

Hajdúszoboszló, öt házaspári beutaló, ára 2240,— Ft. Hévíz, négy házaspári és 5 szóló beutaló, 2100,—, illetve 1050,— Ft. Leányfalu, nyolc házaspári, 1008,— Ft.

(Ezeket a beutalókat egy szülő egy gyermekkel is igénybe veheti.)

Mátrafüred, kilenc házaspári és 13 szóló beutaló, 1680,— Ft, illetve 840,— Ft.

A nem szakszervezeti tag házastársi hozzájárulásának összege is emelkedett.

A 26 zalakarosi beutaló 50%-át Baranya, 25%-át Békés megyei sorstársak kapják, a fennmaradó 25% központi elosztásra kerül.

A felsorolt üdülésekre 1983. decemberében lehet jelentkezni az igénylő lakhelye szerinti megyei szervezetnél.

Hirdetés

30 éves, vak, árva lány vagyok. Leveleznék hasonló korú nőkkel és férfiakkal. Pontírású leveleket a következő címre kérek: Csőr Erzsébet, Mali Igyos, Kis Ferenc utca 38. 24321 Jugoszlavia.

Eladó 2 darab Orion HS 500-as, 100 wattos hangfal. Érdeklődni lehet 18 óra után a 632—625-ös telefonon.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat
Dr. Fulvai Ferenc: Jogi rovat
Barna Zoltán: Zenel rovat
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat
Kuminka Györgyné: Öttörő rovat
Kiss Mihály: Kulturális rovat
Váradi Péterné: Női rovat
Dr. Jáksó László: Politikai rovat
Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
Szemerédi István:	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
Daru Geróné és Pinczési György:	AZ V. EURÓPAI VAKÜGYI TECHNIKAI SEGÉDESZKÖZ KONFERENCIA	2
	PEST MEGYEI HÍREK	3
	TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL	3
	HÍREK SZOLNOK MEGYÉBŐL	4
	A SZOLNOK MEGYEI SZERVEZET TAGJAINAK HAJDÚSZOBOSZLÓI KIRÁNDULÁSA	4
	OSONGRÁD MEGYEI TUDÓSÍTÁS	4
	VAKOK ISKOLÁI LATIN-AMERIKÁBAN	5
Aszódi László Antal:	ÖTSZEMŐ, HATLABG KIS ÜRDÖGÖK KÖZÜTT VAKVEZETŐ KUTYÁK	7
		7
Szonda Klára:	ARANYDIPLOMA	9
Orbán József:	VERS-DRÁMA-NOVELLA	9
Varga E. Katalin:	SÜTÉTRUHÁS EMBEREK VÁROSA	15
Ihász Kovács Éva:	LILLÁNAK...	17
Rács Lilla:	NÉZZ VISSZA ANGYAL KÜZLEMÉNY	17
		17
Barna Zoltán:	BESZÁMOLÓ A SZÖVETSÉG ZENEI SZAKOSZTÁLYÁNAK TAGGTULÉSCRŐL	18
Kiss János:	A HORMONOKRÓL I	19
Váradi Péterné:	NEMCSAK NŐK RÉSZÉRE	20
Bacsik László:	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL	21
Molnár István:	NEMZETKÖZI SAKKVERSENY BUDAPESTEN	22
Dlusztus Ágnes:	FINNORSZÁGBAN JÁRTUNK	23
Pinta István:	EMLEKEZÉS	24
Dr. Schiff Ervin:	VIDÁM SAROK HÍRDETÉS	25
		25

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐR ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FOTITKAR

SZERKESZTŐ: BAHNA ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. UT 47. TEL.: 210-410

83 4126 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vas Sándor igazgató